

En forandret afgangsprøve – en forandret folkeskole

Hvorfor og hvordan folkeskolen forandres

Det var tidligere vigtigt at have viden.

Tidligere drejede det sig i skolen om at samle viden. Det var vigtigt, at der var en skolelærdom man kunne huske tilbage på, for den var stadig nyttig langt henne i livet.

I dag har viden ikke den samme betydning.

Dels er det blevet så meget lettere at finde en hvilken som helst information – man behøver ikke vide hvor Nakskov ligger, når et klik på nettet giver både overblikket og alle detaljer. Dels sker de teknologiske og samfundsmæssige forandringer så hurtigt, at kendt viden hurtigt bliver forældet.

Eleverne kommer i dag i skole *med* viden, som skal sorteres, analyseres og systematiseres.

Fremtiden kan vi kun gætte om, men meget tyder på, at fremtidens økonomi i langt højere grad end i dag vil efterspørge:

- Kommunikationskompetence
- Selvledelseskompetence
- Interkulturel kompetence
- Kreativ og innovativ kompetence
- Social kompetence
- Demokratisk kompetence

Arbejdsmarkedet søger allerede i dag medarbejdere som har disse kompetencer.

Disse kompetencer fremmes bedst i en skole, hvor arbejdsforholdene i undervisningen i så høj grad som muligt afspejler arbejdsforholdene på en moderne arbejdsplads.

Arbejdet i undervisningen skal foregå i samarbejde i gruppen af elever, som lærer *af* og *med* hinanden under vejledning af veluddannede lærere, i en innovativ og kreativ proces og uden et på forhånd givet facit. Den arbejdsform, der bedst passer til dette krav, er projektarbejdsformen, som bedre end den traditionelle lærerstyrede undervisning svarer til aktiviteterne på en moderne arbejdsplads.

Elevernes erhvervelse af de nødvendige kompetencer kan ikke sikres af skolen alene. Projektarbejdsformen giver muligheden for på bedste vis at inddrage de ressourcer som ligger omkring skolen. Det er nødvendigt med et tættere samarbejde omkring elevernes læring mellem skolen, det civile samfund og erhvervslivet.

I skolernes lokalområde findes mange resurser. Forældrene har en masse relevant viden erhvervet gennem uddannelse og praksis, som eleverne kan trække på i projekter. Samarbejdet med lokale virksomheder skal ikke kun foregå i form af traditionel praktik, men i form af fællesskab omkring nogle af de projekter, der skal udgøre grundstammen i elevernes læring. Også ungdomsuddannelsesinstitutioner, andre uddannelsesinstitutioner, lokale virksomheder og lokale offentlige

institutioner har resurser, der kan udnyttes i projektarbejdet, og det samme gælder de globale relationer som eleverne i dag finder gennem teknologien og medier.

Projekter, der på denne måde lukker verden ind i klasseværelset, hjælper til at styrke båndene mellem skolen og dens omgivelser, og eleverne bliver vant til at agere på andre præmisser end skolens.

Det tager tid at ændre folkeskolen.

Fra en pædagogisk nytænkning har spiret på DPU eller er blevet lov, til den er blevet praksis i hverdagen i folkeskolen, går der ofte flere årtier. For at sikre en hurtigere fornyelse i retning af projektundervisning vil det være nødvendigt at benytte sig af nogle forandringsagenter, som så at sige kan skubbe udviklingen i den ønskede retning. Danske Skoleelever har fremlagt et gennearbejdet forslag om en ændring af folkeskolens afgangsprøver, så de i højere grad bliver baseret på projektarbejde. Indførelse af en sådan ændring vil få skolen til i højere grad at benytte sig af projektarbejdsformen i den daglige undervisning.

Når prøveformerne ændres, ændrer skolen automatisk på undervisningsformen, uden at det kræver indførelsen af nye, detaljerede regler. Den lokale folkeskole vil fortsat have sit eget præg:

- Kommunen kan selv styre folkeskolen i den enkelte kommune
- Skolebestyrelsen sætter principperne for den enkelte skole

- Skolelederen har den daglige ledelse og ansvar for skolens virksomhed
- Lærerne kan tilrettelægge undervisningen som de finder det fagligt forsvarligt

Et konkret bud på en forandringsagent

Afgangsprøven er en vigtig del af evalueringskulturen i folkeskolen.

Afgangsprøven er et springbræt videre i livet, en afslutning på elevens grundskolegang, hvor alle elever og personer omkring dem efter 10 års skolegang har ret til at få en fair, brugbar og tidssvarende vurdering af elevens faglige standpunkt og evne til at udnytte sin faglige viden.

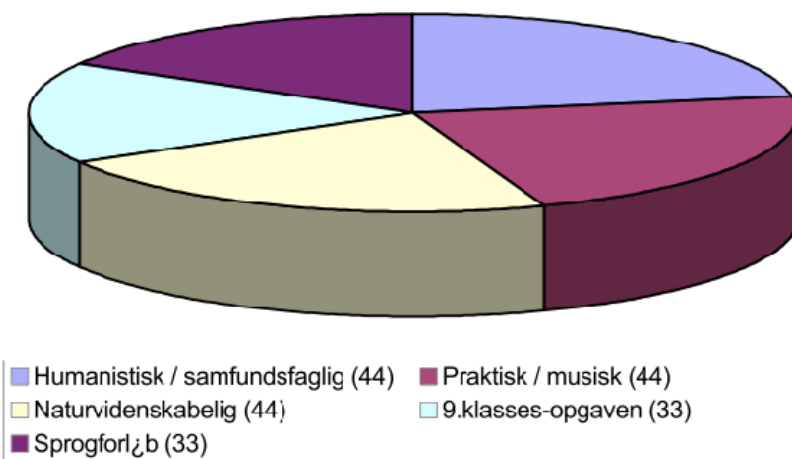
Men afgangsprøvesystemet i den danske folkeskole er forældet. I dagens Danmark har ingen gavn af hverken selve prøverne eller den efterfølgende evaluering.

Som det er nu, bliver en elev ført op til en prøve, hvor nervøsiteten i høj grad hæmmer præstationen. Derefter får eleven blot et tal og har ikke engang ret til at se sin egen rettede opgave ved skriftlige prøver.

Desuden medvirker afgangsprøven i høj grad til, at det sidste halve år i 9. klasse ikke har noget reelt indhold, men udelukkende fokuserer på "eksamen" og gør det på en måde, der ikke fremmer elevens reelle faglige og arbejdsmæssige niveau, men forfalder til udenadslære.

Folkeskolen har behov for en brugbar, fair og tidssvarende afgangsprøve. Vi vil her give

Timefordeling i 9. klasse (april - juni)

vores bud på en radikalt ændret afgangsprøve, der kan forbedre elevernes skolegang drastisk.

Moderne og inspirerende afgangsprøver

For at sikre øget sammenhæng mellem undervisningen og de afsluttende prøver, og for at sikre, at eleverne har tid til fordybelse, stopper den almindelige undervisning i 9. klasse ved indgangen til april måned. De tre måneder fra slutningen af marts og frem til sommerferien benyttes udelukkende til afgangsprøver efter følgende model: Timefordelingen tager udgangspunkt i, at eleverne på tre måneder har 198 timers undervisning (à 45 minutter).

De sidste tre måneder består altså af fem dele:

Projektforløb humanistisk/samfundsfaglig
Projektforløb naturvidenskabelig
Projektforløb praktisk/musisk
Sprogforløb
9. klasses-opgaven

Eleverne har så ansvaret for – i samarbejde med klasselæreren – at sammensætte og administrere hele forløbet. Dog skal det tregrenede projektforløb være afsluttet inden udgangen af maj, sprogforløbene skal være afsluttet medio juni, og 9. klasses-opgaven kan først påbegyndes, efter at sprogforløbene er afsluttet.

Minimum 25 % af de 198 timer skal foregå på ungdoms- eller videregående uddannelser.

Den planlagte undervisning skal foregå i relation til afgangsprøvernes indhold. Resten foregår på elevens egen skole.

Det tregrenede projektforløb

Det tregrenede projektforløb, der skal afsluttes inden april, består af tre faggrupper:

- Humanistisk/samfundsfaglig (dansk, samfundsfag, historie, religion)
- Naturvidenskabelig (matematik, fysik / kemi, biologi, geografi)
- Praktisk/musisk (idræt, musik, billedkunst, håndarbejde, sløjd, hjemkundskab)

Hvert projektforløb tilrettelægges med den nuværende projektopgave som forbillede. Således skal eleverne ud fra et overordnet emne (centralt fastlagt af undervisningsministeren) og en problemformulering fremstille et produkt, skrive en rapport og afslutte med en fremlæggelse inden for hvert område. Eleverne skal i den humanistiske/samfundsfaglige opgave inddrage naturvidenskabelige og praktisk/musiske aspekter og så fremdeles.

I de tre projektforsløb skal eleverne have mulighed for at arbejde individuelt såvel som i grupper og for at sammensætte disse på tværs af klasser, skoler og lokale og regionale grænser.

Det centralt fastlagte overordnede emne skal naturligvis være så bredt så eleverne kan fordybe sig i de tre kerneområder. Dernæst skal emnet give eleverne mulighed for at belyse en problemstilling fra et lokalt, et nationalt, et europæisk og et globalt perspektiv.

Det overordnede emne offentliggøres hvert år d. 30. marts i en times fjernsynsudsendelse der gennem forskellige situationer og overvejelser præsenterer emnet og giver eleverne inspiration og ideer til opgaven. Det overordnede emne gælder alle tre faggrupper.

Sprogforløb

Eleverne har 16,5 timer til rådighed til afgangsprøven i et fremmedsprog. Det vil sige 33 timer i alt, såfremt eleven har modtaget undervisning i mere end ét fremmedsprog.

I hvert forløb skal opgaven tage udgangspunkt i forhold omkring et af de lande der taler det pågældende sprog. Så vidt muligt skal udvekslingsstudenter og korrespondance over nettet benyttes.

Fremlæggelsen kan eksempelvis foregå over nettet over for en gruppe elever der har det pågældende sprog som modersmål. Er det eksempelvis en engelskprøve, så fremlægges prøven for en engelsk skoleklasse. Evalueringen af opgaven skal foretages af de udenlandske elever, og den skal tage

udgangspunkt i, i hvor høj grad de har forstået fremlæggelsen.

9. klasses-opgave

Opgaven skal laves individuelt af eleverne, og det er ikke muligt at arbejde sammen i grupper.

Der findes intet overordnet emne for opgaven. Ud fra interesse, fremtidigt erhverv eller andet vælger eleven selv emnet for opgaven, hvorefter eleven med hjælp fra læreren skriver problemformuleringen.

Der er intet krav om fremstilling af produkt eller fremlæggelse. Eleven bestemmer selv hvordan opgaven skal afsluttes.

Evaluering

Evalueringen skal som minimum indeholde en uddybende skriftlig udtalelse og karakter til hvert af projektforsløbene, sprogforløb og den afsluttende opgave. Den enkelte elev og klassen skal på en eller anden vis indgå i evalueringen, og såfremt eleven har kommentarer til den af læreren afgivne evaluering, skal det være muligt for eleven at få sine bemærkninger påført udtalelsen og dermed det endelige afgangsbrev.

Obligatorisk afgangsprøve

Afgangsprøven i sin helhed – de sidste tre måneder af niende klasse – skal være obligatorisk for eleverne. De foreslåede ændringer vil medføre langt mindre hysteri omkring de afsluttende prøver, og afgangsprøverne vil indgå som en naturlig del af undervisningen. På den måde føles det ikke, som om, elevernes tvinges til at gå til prøverne.

Projektorienteret arbejde

At indføre et tre måneders projektforsløb som afgangsprøve vil betyde, at den projektorienterede arbejdsform vil være nødvendig at bruge mere i skolen end den er i dag – det er som regel sådan, at undervisningen afspejler de afsluttende prøver, såkaldt ”teach for test”.

Projektorienterede arbejdsformer er i mange situationer at foretrække, men desværre har der gennem lang tid været en misforstået opfattelse af undervisningsformen. Hvis et projektorienteret afgangsforsløb og projektorienteret arbejde generelt i folkeskolen skal fungere optimalt, er det vigtigt, at det fortsat videreudvikles og forbedres.

At arbejde projektorienteret er for mange en stor udfordring. Det stiller store krav til selvdisciplin og overblik samt evnen til at tilrettelægge og administrere et længere forløb.

Det er ikke ligegyldigt, hvordan projektarbejdet foregår. Visse steder foregår det i dag på den måde, at læreren konstaterer, at der nu skal arbejdes i grupper, hvorefter eleverne selv får lov at sammensætte grupperne og får tildelt en del af pensum hver. Desværre tror mange lærere, at ansvaret for undervisningen nu er lagt ud til grupperne, og at lærerens indsats dermed ikke mere er påkrævet. Det fører ofte til, at den stærkeste elev ser sig nødsaget til at tage ansvaret for gruppen, og at de svage elever tabes. Resultatet bliver en dårlig fremlæggelse for resten af klassen. Hvorefter læreren kan konstatere, at projektarbejdet ikke virker, at

eleverne ikke kan tage ansvar for sig selv, og at det derfor er bedre at bruge andre undervisningsformer.

Skal projektarbejde lykkes, stiller det større krav til læreren, end almindelig undervisning gør. Også i projektarbejde er det vigtigt, at læreren tager det fulde ansvar for undervisningen. Lærerens ansvar i projektarbejder skal således synliggøres, og projektarbejdet skal gennemtænkes mere, end det bliver i dag. Det er en nødvendighed hvis et projektorienteret afgangsforsløb ikke skal betyde, at de svageste elever tabes på gulvet. For det er givetvis en risiko ved dårligt organiseret projektarbejde, men projektarbejde med støtte fra læreren kan inspirere og bidrage til alsidig udvikling, også for de svageste, samt give et godt indblik i en elevs færdigheder.

I den rigtige form kan man tilgodese elevernes forskellige kompetencer, dyrke deres stærke sider og dermed give dem succes og lyst til mere. Udvikle flere kompetencer og tilgodese forskellige læringsveje. Sådan forbereder man konsekvent eleverne på deres fremtidige virke i udviklingsprojekter o. lign., hvor deres innovation og kreativitet vil blive udnyttet af virksomheder, når der skal sammensættes hold med forskellige typer af mennesker med forskellige kompetencer og talenter, der sammen kanskabe et spændingsfelt af læring og udvikling.

Derfor

... mener vi at denne form for forandring af afgangsprøven vil medføre de forandringer, som skal til, og samtidig bevare de

eksisterende styrker i folkeskolen. En moderne undervisning og prøveformer, som ruster eleverne til en fremtid i et moderne erhvervsliv, som kan klare sig i den internationale konkurrence.

Opsummering

Efter 10 års skolegang har enhver elev fortjent at få en vurdering af sin indsats og sit standpunkt. Vel at mærke en fair og grundig vurdering baseret på et nutidigt grundlag. Ikke blot til afgangsprøven, men også i det daglige arbejde

Formen for de afgangsprøver, der finder sted i dag, medvirker ikke til dette. De giver derimod et forældet billede af, hvordan eleverne klarer sig i pressede og stressede situationer, som de stort set kun igen bliver udsat for ved andre eksaminer i uddannelsessystemet.

De nuværende afgangsprøver giver således ikke et retvisende billede af elevernes kundskaber. Set i forhold til, hvor mange kræfter der bruges på disse afgangsprøver, der fylder så stor en del af elevernes bevidsthed, er der altså tale om et enormt ressourcespild.

Derfor foreslår vi, at følgende radikale ændringer af afgangsprøven implementeres:

- De sidste tre måneder af 9. klasse (april – juni) afsættes til projektorienterede afgangsprøver.
- Eleverne får stillet 198 timer (å 45 min.) til rådighed, som de, i samarbejde med klasselæreren og skolevejlederen, skal administrere:

- 44 timer henholdsvis til det humanistisk/samfundsfaglige forløb, naturvidenskabelige forløb og det praktisk/musiske forløb
- 33 timer til sprogforløb
- 33 timer til den afsluttende 9. klasses-opgave

- Ud af disse 198 timer foregår 25 % på en ungdoms- eller videregående uddannelse, hvorved eleverne også sikres brobygning i forbindelse med valg af fremtidig uddannelse.

- De tre hovedprojektforløb igangsættes gennem en national fjernsynsudsendelse d. 30. marts, der angiver det overordnede hovedemne for opgaverne. Hovedemnet skal give eleverne mulighed for at belyse problemstillingen fra et lokalt, et nationalt, et europæisk og et globalt perspektiv. Eleverne kan arbejde individuelt eller i grupper, og disse kan sammensættes på tværs af skoler og klasser.

- Fremlæggelsen af afgangsprøverne i sprogforløbene foregår så vidt muligt over nettet for en gruppe af udenlandske elever, der taler det pågældende sprog som deres modersmål. Evalueringen af opgaven skal tage udgangspunkt i, i hvor høj grad disse elever har forstået fremlæggelsen. Alternativt benyttes en lærer.

- Den afsluttende 9. klasses-opgave har valgfrit emne og er individuel.

- Ud over karakterer får eleverne også en uddybende, skriftlig udtalelse fra læreren om, hvor elevens styrker, svagheder og udviklingspotentialer ligger.

- Det samlede projektforløb er obligatorisk for alle elever.

- Der skal udvikles undervisningsmaterialer til lærerne, der samtidig skal efteruddannes i brugen af projektorienteret arbejde.

Januar 2010

Danske Skoleelever

Mejlgade 30B

8000 Århus C

Tlf.: 70 22 00 33

Fax: 70 22 04 33

E-mail: dse@skoleelever.dk

Skole og Samfund

Kvægtorvsgade 1

1710 København V

Tlf. 3326 1721

Fax: 3326 1722

E-mail: post@skole-samfund.dk

Elever lærer innovation

Ideer og opfindelser udvikler sig på innovationslinjen på Erritsø Centralskole, og samtidig udvikler eleverne sig mærkbart.

Selv siger de at de har lært at tænke på en ny måde

9.c indtager det rummelige faglokale med store, kvadratiske gruppeborde som eleverne placerer sig omkring i de grupper deres lærer har sammensat i dag. Det er timen over middag, og snart er alles tanker

på langfart. Måske ikke noget usædvanligt fænomen på det tidspunkt af dagen, men her er det faktisk meningen.

De 23 elever går på innovationslinjen på Erritsø Centralskole ved Fredericia, og

dagens øvelse i dobbelttimen her er at de skal udvikle et godt rejsekoncept. Lærer Thomas Rose giver først grupperne tre minutter til at brainstorme på forskellige typer ferie. Små papirlapper bliver hurtigt griffet til med bud som storbyferie, skiferie, charterferie og sågar læseferie.

Videre går det med nye metoder der skal få ideerne på gлед. En stak laminerede fotos med alskens motiver skal puffe elevernes tanker i nye baner. Da en af drengene trækker et kort med et foto af et nøgent træ i solnedgang, kommer han til at tænke på safari. Billedet af en væg plastret til med tv-skærme sender en anden på studietur til Kina hvor der jo produceres så megen elektronik. Samme stak billeder bruges i alle andre sammenhænge hvor eleverne skal udvikle ideer.

Små kasser med blandede Lego-klodser gør ideerne konkrete. Julia, Max og Anders

Linjer i overbygningen

Alle elever på Erritsø Centralskole skal vælge sig ind på en linje fra 7. klasse. På samme tid kommer eleverne fra Lyng Skole ind på overbygningsskolen, og de nye klasser dannes efter elevernes valg af linje. Eleverne der har valgt innovation, går altså sammen i alle timer, og linjevalget skal gerne smitte af så innovationseleverne eksempelvis også kan bruge deres projektorienterede tilgang i de øvrige fag.

Linjefagene er fire lektioner ugentlig og ligger ud over de gængse fag, men erstatter til dels skolens udbud af valgfag i overbygningen. Ud over innovation er der en IT- samt en international linje med vægt på sprog.

Det er tredje år skolen har linjer, og mens den nuværende 8. klasse er en ren drengeklasse, er der en bedre kønsfordeling i den nye 7. klasse. Samtidig er innovationslinjen begyndt at trække elever til fra andre skoler.

Anders, Max og Julia i fuld gang med at bygge hver deres idé i Lego. Julia er varm på en sportsferie, og det ender med at gruppen tager afsæt i det og udvikler et feriekoncept for sportsfreaks. Foto: Karin Riggelsen.

bygger sportsferie, safari og riverrafting. Alle eleverne roder med kendermine i de flade Lego-æsker af samme slags som bliver brugt på eksempelvis kurser i erhvervs-livet, og eleverne her har brugt dem jævnlige. I de mange skabe her i science-lokalet står der også store kasser med klodser og sæt af Lego Mindstorm som eleverne har brugt til at lave opfindelser med. Blandt andet tyverisikring af private hjem og udstyr til handicappede.

Ferie med udspring

Tilbage til dagens øvelse. Det går slag i slag med nye udfordringer og nye metoder med få minutters mellemrum. Efterhånden skal elevernes ideer gerne forfines, og hver gruppe vælger hen ad vejen én idé ud som den så konceptudvikler på. Til sidst skal hver gruppe på 30 sekunder præsentere et rejsekoncept – konkretiseret med endnu en Lego-model af noget af det rejsen går ud på. Her prøver de at holde en elevortale som hvis de en dag pludselig møder en interesseret investor i elevatoren og kun har få sekunder til at overbevise ham om at han skal investere i netop deres fantastiske opfindelse eller koncept.

Julia, Max og Anders lander på at udvikle et rejsekoncept for en sportsferie hvor man som rejsende bor på hotel med andre sportsglade.

– Et af tilbuddene er at man kan komme ind og se et af de fodboldstadions man ellers aldrig ville have mulighed for at se, drømmer Max.

Et andet tilbud i samme rejse er en bjergbestigning med efterfølgende faldskærmsstur ud fra toppen. Den del af rejsen bygger de tre i Lego som illustration af de fantastiske oplevelser der venter den rejsende.

Ser udfordringer

Da de tre elever her skulle vælge linje i overbygningen for snart tre år siden, var de den første årgang, og de vidste derfor ikke

så meget om hvad det gik ud på. Og valget af innovationslinjen var også et fravalg af de andre muligheder: it eller sprog. De tre syntes nu også at det lød ok med innovation, og i dag er de meget glade for valget.

– Det bedste her er at der er opgaver hele tiden, og at vi arbejder på en anden måde. Man sidder ikke bare og læser i en bog, siger Anders der betegner sig selv som skoletræt – og innovation som ”et af de bedre fag”.

Han mener også at faget har påvirket hans fremtid. Efter 9. skal han på teknisk skole for at uddanne sig til tømrer, men han pønser også på måske at læse videre til ingeniør, og det tilskriver han innovationslinjen.

– Jeg har fået en anden måde at tænke på. Hvis jeg for eksempel i nyhederne hører om et problem, begynder jeg at tænke på ideer til hvordan man kunne løse det...

Max har det på samme måde. Han valgte til dels linjen fordi der var udsigt til at bygge med Lego, og det har han altid været vild med.

– Jeg synes, jeg er kommet til at tænke mere klart, siger Max der også allerede ved hvad han skal bagefter: på teknisk skole for at blive automatikmekaniker.

Julia kan godt tænke sig noget med salg og marketing, og hun skal på handelsskole. Her satser hun på at kunne arbejde videre med nogle af de ting hun har lært på innovationslinjen. Også hun fremhæver det at have fået en anden måde at tænke på.

At være den ene af kun seks piger på holdet med 17 drenge er helt ok i dag.

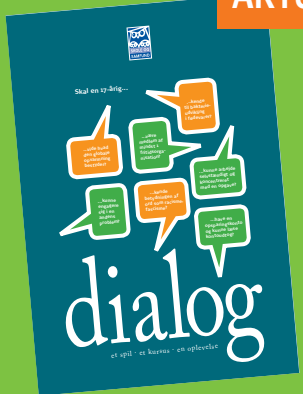
– I starten var det altså meget frustrerende, men man vænner sig til det, og nu har vi bare et rigtig godt sammenhold, fremhæver hun.

Svær start

Før lærerne var det heller ikke lige drømmeklassen fra begyndelsen. Blandt de tre

...Hvis jeg for eksempel i nyhederne hører om et problem, begynder jeg at tænke på ideer til hvordan man kunne løse det...

AKTUELT

Et spil – et kursus – en oplevelse
Dialog er en leg – et spil med spillekort og spilleplader – der opfordrer deltagerne til at tage stilling til:

- hvilke kundskaber vores børn skal lære
- normer og holdninger
- samarbejde mellem skole og forældre
- hvilke forventninger vi har til hinanden

Og får deltagerne til at diskutere, hvilke kundskaber og færdigheder en 17-årig skal have.

Spillet sigter også på, at deltagerne, gennem en dialog, finder frem til, hvem der har ansvaret for, at kundskaber og færdigheder tillæres.

Dialog henvender sig til alle, der interesserer sig for skolen og elevernes hverdag.

Dialog er oplagt at spille til forældremøder, klassemøder, skolebestyrelsesmøder. Spillet kan indlægges som en lektion i et kursus eller en konference.

Spillematerialet er beregnet til 5 grupper hver bestående af 4 - 7 personer.

Medlemspris: kr. 550,-
Ikke-medlemspris: kr. 775,-
Priserne er inkl. moms og ekskl. forsendelse

Skole og Samfund
telefon 3326 1721 • www.skole-samfund.dk

SKOLESTART

Forældre/lærer-workshops

Når ens barn starter i skole, er man som forældre også "ny i klassen" og skal til at lære de andre forældre, børn og lærere at kende. Samarbejdet skal vare de næste 10 år og det er de voksne, der skal danne det netværk omkring klassen, der giver børnene en tryk hverdag.

Skolebestyrelsen kan vedtage at starte samarbejdet mellem hjem og skole allerede inden børnene starter, nemlig på det før-skole-møde der som regel finder sted i juni måned.

Forældre/lærer-workshops sætter fokus på skole/hjem-samarbejdet og fører deltagerne gennem tre forløb: *Samvær* - at de voksne i klassen lærer hinanden at kende. *Fællesskab* - at alle har ansvar for fællesskabet. *Partnerskab* - at være partner kræver en indsats og aftaler om hvordan hjem og skole fordeler opgaverne. Materialet sætter skolebestyrelsen i stand til at gennemføre de tre workshops. Der er forslag til invitationer, udførlig vejledning, talepapir til oplæg, transparenter mv. Der følger en CD med indeholdende invitationer og oplæg.

Skole og Samfunds Forældre/lærer-workshops er blevet revideret. Workshoppen: *Partnerskab* er blevet grundlæggende ændret. Materialet giver forældre og lærer input til, hvordan forældrene kan bakke op om skolens faglighed og aktivt bruges som ressource for barnets læring.

Har skolen tidligere købt workshop-mappen, kan den suppleres med workshop: *Partnerskab* til kun kr. 350,-.

Medlemspris pr. mappe: kr. 1500,-
Ikke-medlemspris pr. mappe: kr. 3000,-

Priserne er inkl. moms og ekskl. forsendelse

Skole og Samfund
telefon 3326 1721 • www.skole-samfund.dk

■ Besøg fra udlandet

Innovationslinjen har haft en del besøgende fra ind- og udland. Skolefolk fra Rusland, Tjekkiet og Singapore har været i Fredericia for at se på innovationsundervisning, og samme dag som Skolebørn besøgte 9.c, var en finsk viceskoleinspektør på inspirationsbesøg.

På 30 sekunder skal eleverne kunne præsentere deres idé som Anders gør her. Hvis man vil være innovativ og udvikle nyt, skal man nemlig også kunne sælge sin idé.
Foto: Karin Riggelsen.

› linjer skolen tilbyder, tiltrak innovationslinjen især de meget udadventede drenge som fylder meget, og selv om Thomas Rose brænder for innovationsundervisningen var han ved at give op til efterårsferien for to år siden da den nuværende 9.c gik i 7.

– Jeg var parat til at sige op, men så begyndte klassen at fungere, og siden er den jo bare blevet fantastisk. Eleverne har så godt et sammenhold at vi aldrig får at vide hvem der står bag hvis der sker "sjove" ting herinde, siger læreren der i dag nærmest er overrasket over hvor godt det er gået.

Han ser et hold elever der har lært at arbejde sammen på kryds og tværs og har oplevet både sejre og nederlag med alle. Det er med til at give det gode sammenhold, mener han.

– At opfinde og udvikle er ikke noget man gør alene. Det gør man sammen, så derfor lægger vi stor vægt på at lære eleverne at arbejde sammen med alle, fortæller Thomas Rose.

Konkurrence motiverer

Denne dag er alle eleverne samlet i klassen til et kort forløb. Andre gange er de i fuld sving med vidt forskellige ting rundt om

på skolen. Nogle laver film, andre bygger modeller, mens andre igen researcher.

Den slags stiller krav til læreren.

– Den største udfordring for os har faktisk været at turde give slip. Det har overrasket mig hvor svært det er, selv for sådan en som mig der tænker innovativt, siger Thomas Rose.

Han er dog ikke i tvivl om at have fat i noget rigtig.

– Her kan vi virkelig tale om differentiering fordi eleverne tilegner sig fagligt stof på den måde og det niveau der passer til dem, siger han.

Linjeopdelingen kan koste lidt på mangfoldigheden i klasserne når det gælder fagligt niveau og kønsfordeling.

– Til gengæld kan vi virkelig tilgodese individet, og det er en stor gevinst, synes Thomas Rose.

En del af motivationsfaktoren i innovationsklassen er konkurrence. Eleverne har deltaget i – og vundet – eksterne konkurrencer, men de konkurrerer også med hinanden i grupperne på mange projekter.

– Der er ikke meget DGI over det. Det er ikke nok at være med. Konkurrence er motiverende, og konkurrence er der jo også i den virkelighed de kommer ud i bagefter, siger Thomas Rose. ■

...At opfinde og udvikle er ikke noget man gør alene. Det gør man sammen...

I Bøvlebjergs eneste gourmet-restaurant kan en middag nemt koste en halv dagløn. Og man får kun et bord efter henvendelse ved booking-pulten. Men stedet er meget populært og får udsolgt hver dag. Foto: Søren Holm.

Bøvlebjerg lærer børnene at tage ansvar

Skole i Hammel bliver for en uge omdannet til Bøvlebjerg, et minisamfund med skat, smileys og smoothies. Eleverne elsker det

Når børnene kommer hjem fra skole, fortæller de *frivilligt* mor og far om hvad der er sket den dag. Hvert ord skal ikke, som ellers, hales ud af dem. For de har været i Bøvlebjerg snarere end henne på Søndervangskolen. De har ikke været elever i 5.b, men bankdirektør, fitness-instruktør, pizza-bager eller frisør. Og i løbet af denne helt specielle uge 22 i 2009 er de blevet voksne og følsomme. De fleste af dem i hvert fald.

De 691 børn på folkeskolen i udkanten af Hammel har nemlig spillet hver deres vigtige rolle i det mini-Danmark som Bøvlebjerg

er. De har haft nogle forrygende dage. Bag forvandingen ligger imidlertid måneders forberedelser, både hos elever og lærere.

– Bøvlebjerg *er* noget bøvl. Men noget bøvl vi er kommet til at holde meget af, siger Louise Ellegaard. Hun er en af de tre ”rigtige” lærere som udgør Bøvlebjergs byråd.

Det har slået hende at børnene i dette meget ambitiøse eksperiment lærer at tage ansvar. Nogle af dem meget mere end til daglig i skolen. Drengene, som ellers er meget fodslæbende i timerne og med lektier, viser sig pludselig at styre en virksomhed med

stort talent og engagement. Eller de tager sig meget omsorgsfuldt af en mindre elev som de er far for. De forstår sammenhænge og roller som de ellers ikke har været i nærheden af.

Op kl. 5 for at bage

Den mest engagerede i Bøvlebjerg var nok Nadia Hald på elleve år. Hun stod op hver morgen klokken 5 for hjemme at bage kanelnegle. Så kunne de stå klar til salg kl. 8. Hvorefter de også røg over disken som varmt brød. >

Bøvlebjerg har sin egen valuta, beuro – blandt børnene bøvro. Pengesedlerne ser måske nok lidt primitive ud, men de har vandmærke. På den måde undgår man falskmøntneri som der har været forsøg på. Foto: Søren Holm.

- › – Min mor hjalp somme tider lidt, indrømmer Nadia. Men hun synes nu selv at snegle smager bedst når de er friskbagte.

Andre mødte ind kl. 7 for at stille deres produkter op. Og syge havde man næsten ikke i Bøvlebjerg-ugen.

Men enkelte bøvlebjergere kunne nu også træde helt ved siden af. Som to piger der fik deres madvirksomhed lukket af Bøvlebjergs Fødevarestyrelse. Bl. a. var hygiejnen alt for dårlig når de lavede sandwich. En advarsel med en sur smiley hjalp ikke. Pigerne kom derefter til at passe 15 små børn på Bøvlebjergs børnehjem. Hvad der, viste det sig, passede dem fint. Eller som et par knægte der maskerede og under megen råben og skrigen forsøgte af røve ”Bøvlebjerg Sparrekasse” for beuro, byens valuta. De blev grinet ud.

Masser af mad

Fra mandag til torsdag havde de røde murstensvægge i 70'ers klyngeskolen fået et helt nyt indhold. Mange klasselokaler blev brugt til produktion af bl.a. mad og snurretoppe og til banker, biograf, musik, børnehjem, kostskole, avisredaktion eller familiecenter. Gangene var fyldt med salgssteder for mad og drikke af alle mulige varianter, men også for afsætning af hjemmebryggede smykker og billeder. Og udenfor stod et mindre rød- og hvidstribet cirkustelt.

Det er femte gang Bøvlebjerg har sat sig på Søndervangskolen. Sidst var for fem år siden. Grundmodellen er den samme, men børnene kommer hele tiden med nye idéer.

■ Supergod investering

Bøvlebjerg er meget kulturskabende.

Sådan formulerer Birgit Bach-Valeur, formand for skolebestyrelsen for Søndervangskolen i Hammel (og hovedbestyrelsesmedlem i Skole og Samfund), sin uforbeholdne ros til det store projekt. Hun forklarer:

– Der er utrolig megen læring i den uge. Børnene lærer at tage ansvar. Og de gør det gerne, for de viser et fantastisk engagement. Alt i alt er Bøvlebjerg en supergod investering i skolens hverdag. Den positive stemning smitter af, holder sig i lang tid og mærkes i et tættere forhold mellem større og mindre børn og mellem os forældre og Søndervangskolen.

De glade pandekager

Bøvlebjerg skal give Hammel-børnene en realistisk fornemmelse af hvordan et lokalsamfund fungerer, og hvordan hver enkelt borger opererer i det.

Alle fra 4. klassetrin er voksne. De danner familier og bor i lejligheder, ejerboliger eller bofællesskaber. 3. klassetrin er cirkusfolk, mens dem i 2. klasserne går i Madsens Kostskole, opkaldt efter Søndervangskolens leder Henrik Madsen, og de mindste går i børnehaven eller skole og bor hos deres Bøvlebjergforældre.

Samtlige voksne skal arbejde. Nogle er ansat hos andre, mens en del har egen virksomhed. Alle betaler skat og husleje. Og de ansatte får en dagløn på mellem 45 og 125 beuro – populært kaldet bøvro. De skal ansøge om jobbene. Virksomhederne skal have deres regnskab til at balancere eller give overskud for en kassekredit de har fået.

Bøvlebjerg har ikke noget politi. Det har man prøvet før, men betjentene blev alt for skræppe. Derimod skal sociale myndigheder sørge for at forældrene henter deres børn i daginstitutionen. Hvis det ikke sker, trækkes synderne i løn.

I fritiden kan man gå i casino. Her mister nogle af de få nyrige i Bøvlebjerg en pæn del af deres profit. En gourmet-restaurant frister med mørbradbøf i baconsauce, banan-split og hvide duge. Et fitnesscenter byder på body-massage, boksning og sved på en gammel spinningcykel. Og der er tilbud om badminton, fodbold og biograf.

Men ellers går det meste tid for de voksne med at lave mad og få det solgt. Der var i år mindst en snes virksomheder som fremstillede håndmadder, frugtanretninger, pizzaer, smoothies, nachos og frikadeller. En bod gjorde opmærksom på sig selv med et vers:

*Er du glad for mad der smager,
så prøv de glade pandekager.*

Bøvlebjerg har tilløb til en sundhedspolitik. En cola koster 15 beuro, mens en skål frugt kan fås for fem eller ti. Og fødevarerkontrol-len kontrollerer ved hyppige besøg at råva-

erne behandles hygiejnisk korrekt, og at der bruges handsker. Bøvlebjergerne opfordres til kun at handle steder med en glad eller til nød neutral smiley.

Nadia Brügge på 15 år leder gourmet-restauranten hvor kunderne får anvist bord med hvid dug. Hun kan lide at lede og fordele, altså at være boss. Men hun elsker også, siger hun, at se glade familier og lære mange at kende.

Maria Langballe, der er 13 år, er i Bøvlebjerg gift og bor i Slotsparken med sin mand. Hun har denne torsdag sin datter Caroline Pedersen på otte med hende i beauty-salonen for at pigen kan få lakeret sine negle. Caroline har i forvejen fået en grøn stribe i håret. Den lille plager ikke og venter pænt til der er plads, og mor og datter har det fint sammen. Når hverdagen vender tilbage på Søndervangskolen, har Caroline næsten fået en storesøster.

Selvstændighedskultur

Netop den slags sociale gevinster er vigtige for Bøvlebjerg. Det betyder meget – også senere – at aldersbarrierer bliver brudt ned.

Samtidigt kommer børnene i familielære. De oplever hvor svært det sommetider kan være at få en hverdag til at hænge sammen når daginstitution, skole, arbejde og fritid skal pakkes rigtigt, og pengene skal slå til.

– Men vi vil samtidigt gerne støtte selvstændighedskulturen blandt børnene. Vi har behandlet ikke færre end 65 ansøgninger om start af egen virksomhed. For også her drejer det sig om at børnene lærer at tage ansvar. De får en fornemmelse af hvordan et samfund fungerer, og hvordan en ekstra indsats belønnes med en ekstra indtjening, siger lærer Per Holdgaard, medlem af Bøvlebjergs byråd.

Han og de to andre i byrådet, Mette Grentzmann og Louise Ellegaard, er enige om at Bøvlebjerg er hele bøvlet værd fordi der ligger en masse læring i projektet, og fordi den positive stemning holder sig i lang tid bagefter. ■

Kontaktforældre

En folder, der fortæller alle forældre, hvor vigtigt det er at engagere sig i skolen – for barnets skyld.

Minimumssalg 25 stk.

Medlemspris for 25 stk.: kr. 100,-

Rabat for 100 stk.: kr. 300,-

Ikke-medlemspris for 25 stk.: kr. 150,-

Rabat for 100 stk.: kr. 400,-

Priserne er inkl. moms, ekskl. forsendelse.

Klassens kontaktforældre

At være kontaktforældre handler ikke kun om at arrangere klassens jule- og sommerfest. Det handler også om at være aktiv på en lang række andre områder, fx samarbejde med lærerne om udarbejdelse af årsplaner for klassens aktiviteter, om tilrettelæggelse af forældremøder og skole/hjem-samtaler - alt der vedrører klassens sociale og faglige liv. Klassens kontaktforældre giver dig indsigt i mulighederne og ideer til det nære samarbejde mellem hjem og skole.

Kontaktforældre

- skolebestyrelsens bagland

En skolebestyrelse kan ikke fungere uden et bagland.

Baglandet er skolens forældrekræds. Kontakten til forældrekrædsen sikres gennem en tæt dialog med kontaktforældrene og ved hjælp af dette kontaktforældrenetværk kan skolebestyrelsen arbejde med de områder, som skolens forældre mener er væsentlige. Hæftet giver ideer og inspiration til at gå nye veje i samarbejdet med kontaktforældrene og få opbygget et kontaktforældrenetværk.

For begge hæfter gælder:

Medlemspris pr. stk.: kr. 45,-

Ikke-medlemspris pr. stk.: kr. 65,-

Priserne er inkl. moms, ekskl. forsendelse.

Skole og Samfund
telefon 3326 1721 • www.skole-samfund.dk

10. klasse hjælper børnehjem i Rumænien

38 elever ruller i bus til Rumænien for at gøre en forskel for 100 børn på et børnehjem

Fint. Kom – vi prøver en gang til, lyder det opmuntrende fra Sinthujan fra 10. klasse på Rønde Skole. Han klapper rytmen igen, én – to – tre – fire, mens han danser fire trin.

Sinthujan starter ghetto-blasteren på gulvet, og musikken brager ud i gymnastiksalen. Den unge mand er i fuld sving med at lære sine koncentrerede kammerater en breakdance som de skal optræde med. Ikke ”bare” for forældre eller andre på skolen men 2000 kilometer væk for 100 børn og unge på et børnehjem i Rumænien. Sidst i marts ruller 38 elever og fire lærere fra 10. årgang fra Rønde Skole mod landsbyen Gavojdia i det vestlige Rumænien.

Med sig har de en buschauffør som villigt har stillet sig selv og sin bus til rådighed for den gode sag. I fem dage bor ”delegationen” fra Djursland på børnehjemmet. Ud over beboerne vil de også møde unge mellem 16 og 22 år som er sluset ud fra børnehjemmet.

Før skoleårets start præsenterede lærerne forældrene for ideen om at deres børn kunne hjælpe børnehjemsbørn langt fra Danmark. Forældrene bakkede straks op. Derefter blev eleverne spurgt, og de var også fyr og flamme. Siden har eleverne så småt arbejdet med Rumænien. Først nu for fuld skrue.

Unge tænker ikke bare på sig selv

– I dag bliver unge fremstillet som nogen der kun tænker på sig selv og bare vil have

hele tiden. Men unge rummer meget mere end det. De vil gerne være med til at gøre en forskel hvis de får chancen. Og den vil vi gerne give dem. Dybest set handler vores tur til Rumænien om dannelse som også er en del af folkeskolen. Det er ikke kun uddannelse som skolen er meget fokuseret på, mener lærer John Sabalic.

Han fortæller at eleverne er meget engagerede i forhold til hvad de plejer at være i 10. klasse, men det der med at gøre en forskel i andres liv vil måske først rigtigt gå op for nogle af dem når de er i Rumænien.

John Sabalic er ikke i tvivl om at de alle sammen vil rejse hjem til Danmark med følelsen af at de har gjort en forskel i børnehjemsbørnenes liv.

– Og hvis man kan gøre en forskel for andre, er det vel det største man kan opleve, mener han.

For Amanda Legarth og Daniel Bøgh har arbejdet med Rumænien sat tanker i gang.

– Det er meget anderledes at gå i skole i øjeblikket og vide at det vi arbejder med, kommer til at gavne nogle børn på et børnehjem langt væk. Det er en god fornemmelse, og derfor vil vi gerne gøre en indsats. Det gør en forskel. Både for dem og os selv, mener Daniel Bøgh.

– Vi brænder mere for det her projekt end normalt. Jeg vil meget gerne være med til at hjælpe nogle børn. Det giver et bedre engagement og en bedre indsats. Og det gælder ikke bare for mig, fortæller Amanda Legarth.

De to og deres klassekammerater har tjent

Elever i 10. klasse på Rønde Skole øver en dans som de skal vise på det rumænske børnehjem. Børnehjemsbørnene skal ikke bare se Rønde-eleverne danse. De får også selv mulighed for at deltage i en danse-workshop. Foto: Søren Holm.

Forskellige apparater som kan forbedre hverdagen på børnehjemmet er udviklet på skolen i Rønde. Blandt andet denne kyllingelortevvarmer som lugter fælt ifølge Amanda Legarth og Daniel Bøgh. I den blå tønde er gødning, og ideen med apparatet er at producere varmt vand som er en mangelvare på børnehjemmet i Rumænien. Foto: Søren Holm.

penge til børnehjemmet ved bl.a. at sælge julemærker og julekort i samarbejde med Lions Club i Rønde.

En madras på gulvet og ikke noget varmt vand

I de fem dage eleverne bor på børnehjemmet, indkvarteres drengene i gymnastiksalen og pigerne i omklædningsrummet. Amanda Legarth og Daniel Bøgh er ikke betænkelige ved i fem dage at skulle sove på det kolde gulv og ikke have masser af varmt vand i hanerne. De tager det som en oplevelse.

– Det bliver sjovt at prøve i forhold til at bo på hotel. Det er en del af oplevelsen at bo og spise under de samme forhold som de gør på børnehjemmet. Og jeg er sikker på det er noget vi kan huske om 20 år, siger Amanda Legarth.

Målet med turen er at give et lille bidrag til en bedre hverdag for børnene på børnehjemmet. Blandt andet ved at bygge en mooncar-bane til dem. Banen bygges på stedet af elever og lærere, mens op til 10 mooncars, som er sponsoreret af lokale virksomheder, er med hjemmefra. Derudover har et par elever kontaktet Lego, og det gav bonus i form af 20 kasser med klodser som nok skal vække begejstring på børnehjemmet.

Børnehjemmet får gaver

På skolen har eleverne arbejdet på at udvikle apparater som børnehjemmet kan bruge til de daglige fornødenheder uden at

belaste ozonlaget. De har udviklet en Rent Vand-beholder der renser vand og en kyllingelortevvarmer som producerer varmt vand ved hjælp af kyllingelort og andet gødning. En stor fordel for børnehjemmet som ikke har varmt vand nok til at bade i.

Rent Vand-beholderen gav for nylig Rønde Skole førstepremien i konkurrencen ”Østjyllands bedste skole idé”. Med æren fulgte 25.000 kroner. Derudover har eleverne arbejdet videre på et solkomfur som tidligere er udviklet på skolen. Det gav en tredjepræmie og 5000 kr. i konkurrencen. De 30.000 kr. bruges på Rumæniens-turen. Omkring 20.000 alene investeres i en pløjemaskine som børnehjemmet mangler.

Når bussen ruller af sted fra Rønde med kurs mod Gavojdia, er der stop i Prag på udturen og i Budapest på hjemturen. Begge stop er med en overnatning. Dermed får eleverne også oplevet to europæiske storbyer.

Alle elever har fået opgaver i forbindelse med turen som de er ansvarlige for. En gruppe har ansvaret for at forberede lege og aktiviteter med børnene, en ”læser på” selværdighederne i Prag og Budapest for at kunne guide resten af flokken. Andre arbejder med Rumæniens historie og fortæller kammeraterne om hvordan landet har bevæget sig fra kommunisme til kapitalisme mens en gruppe udarbejder en ordbog med de vigtigste rumænske ord. Den vil forhåbentlig lette kommunikationen mellem de unge fra Rønde og børnene i Rumænien. ■

AKTUEL

Det gode skole/hjem-samarbejde

Hvilke forventninger har du som forælder?
Hvilke forventninger har de andre forældre?
Og hvilke forventninger har lærerne?

Samarbejdet mellem hjem og skole påvirker på mange måder børnenes hverdag. Flere undersøgelser viser, at forældrenes opbakning i skolen har stor betydning for den enkelte elevs læring, såvel fagligt som socialt.

I spillet Det gode skole/hjem-samarbejde lægges der op til at klassens voksne får debatteret nogle væsentlige spørgsmål om samarbejdet mellem skole og hjem, og hvilke områder klassens forældre og lærere i fællesskab skal sætte fokus på. Spillet er også velegnet til skole/hjem-samarbejde i klasser med flere kulturer.

Spillematerialet er beregnet til 4 grupper.

Medlemspris: kr. 500,-

Ikke-medlemspris: kr. 750,-

Priserne er inkl. moms og ekskl. forsendelse

Skole og Samfund
telefon 3326 1721 • www.skole-samfund.dk

Teater giver etnisk sammenspil

Hvad sker der når man mikser to klasser med vidt forskellig baggrund med professionelle teaterfolk og stiller dem op på en rigtig teaterscene?

Stine klager sin nød til det magiske træ som hjælper ved at trylle klassekammeraterne om til høns, køer, ugler og rotter. Foto: Søren Hartvig.

Stine er en sød, almindelig pige som pludselig ikke vil i skole på sin fødselsdag. Hendes forældre har ellers købt en fin kjole til hende og trykt invitationer til hele klassen så hun kan invitere dem til fødselsdagsfest om lørdagen. Men der er en grund til at hun ikke vil i skole den dag.

– Hvad så ”Stinke-Stine”? Jeg synes her lugter – af komøg, siger klassens stærke og populære dreng som smider kakaomælk på den fine kjole.

Han og den tilsvarende populære pige og deres følgegrupper har besluttet at Stine skal mobbes og holdes udenfor, og selv om de andre gerne vil med til fødselsdagsfesten, tør de ikke andet end at følge de toneangivende i klassen. ”Hold dig væk fra vores gård”, synger hele klassen.

Invitationerne smides væk, og Stine må alene græde sorgen ud ved det gamle træ i skolegården.

Men træet er magisk. Det er forhekset, og man kan ønske sig tingene anderledes ved det gamle træ. For eksempel kan man ønske sig at de andre trylles om til dyr. De skrappe drenge forvandles til rotter, de stride piger til køer. Atter andre bliver til høns, ugler eller frøer, og så kan de lære hvordan det er at være anderledes. Og kun Stine kan få tryllet dem tilbage igen.

Teaterekspériment

Det hele er naturligvis et eventyr, med titlen ”Skolegårdens junglelov”, og det foregår på Taastrup

Teater, som lægger scene til et eksperiment for tredje år i træk. Det er projektet Framework som med offentlig støtte bruger teaterformen til et integrationsprojekt for børnene fra den nærliggende Selsmoseskolen. En fjerdeklasse fra den næsten 100 % tosprogede Selsmoseskolen er blandet med en tredje klasse fra Borgerskolen hvor børnene typisk har etnisk dansk baggrund, og det går rigtig godt, fortæller Kirsten Liebmann, en af de tre lærere fra Selsmoseskolen som deltager i projektet.

– Det er et huskunstner-projekt hvor en professionel instruktør, Louise Schouw, og komponist Chris Skytte hjælper børnene med at sætte et stykke op på den store scene. Dels er det sjovt og en stor udfordring for børnene der skal træne hårdt og optræde for publikum med microportere (headset-mikrofoner, red.) og fuld sceneopsætning. Dels oplever begge klasser at de møder nogle andre fra et andet miljø.

Blandet baggrund

På Selsmoseskolen, som er en heldags-skole, kommer børnene primært fra Taastrupgård – et boligområde med mange indvandrerfamilier. På Borgerskolen forholder det sig omvendt, og netop derfor kan der være en idé i at blande de to grupper børn. Børnene fra Selsmoseskolen skal under alle omstændigheder spredes på kommunens andre skoler efter 6. klasses trin, og det kan godt give en del usikkerhed. Når de på forhånd i et længere forløb har mødt børn fra en anden skole og måske fået venner fra andre kvarterer, er delingen efter 6. klasse ikke så hård. Og i Framework blandes børnene fra de to skoler uden at skele til tilhørsforhold.

– Vi tre lærere fra Selsmose og to fra Borgerskolen fik hver et hold elever. En fik

Hamudi og Emil går på hver deres skole, men er blevet gode venner i løbet af teaterprojektet. I stykket forvandles de til rotter og frøer. Foto: Søren Hartvig.

frøerne, en fik køerne osv. Og det er gået fint. Børnene har oftest indrettet sig efter grupperne og holdt sammen i dem i stedet for at holde sammen klassevis. Sidste år hvor vi havde projektet i 6. klasse, var børnene mere tilbøjelige til at holde sig til deres klassekammerater. Først da vi var ude og optræde i City 2 efter hele processen, fandt de rigtig sammen – specielt pigerne som gik ud og shoppede bagefter, men i år kan vi se at mange har fået nye venner fra den anden skole, siger Kirsten Liebmann.

Stram instruktion

I starten af projektet blev børnene introduceret til hinandens klasser inden de i grupper gik i gang med at udvikle teaterstykket, støttet af instruktøren. Børnene har grundlæggende selv fundet på emner og sange, men er blevet instrueret stramt og har været til audition til de forskellige roller som var de voksne skuespillere. Det indbefatter også "skideballe" til skuespillerne når de

ikke tager arbejdet seriøst nok, og det har virkelig fået de unge scenetalenter til at oppe sig.

– Det er med til at give dem selvtillid samtidig med at de har det sjovt. Og de har virkelig øvet på sangene og dansen hjemme for ikke at falde igennem. De har lært hvordan man skal tale og synge på en scene så publikum kan høre det, og især for vores elever med indvandrerbaggrund har det været godt at få trænet udtalen og sproget professionelt så de rigtigt kan vise forældre og andre ved premieren hvor gode de er blevet, siger Kirsten Liebmann.

Og Skolegårdens junglelov – hvad ender det så med? Ja, der er ikke en happy ending, fortæller Kirsten Liebmann.

– Det er måske ikke særlig pædagogisk, men børnene har selv skrevet stykket. Og det ender da med at Stine kommer ind i varmen og bliver populær i klassen igen. Til gengæld er det nu en anden der bliver mobbet! ■

Emil og Hamudi

Hamudi fra Selsmoseskolen og Emil fra Borger-skolen havde ikke været sammen på projektet længe før de fandt sammen og blev gode venner.

De to drenge besøger nu hinanden efter skole indimellem, selv om de kommer fra to forskellige skoler i to forskellige dele af byen. Og selv om deres skoler er forskellige, så kender de begge to godt de problemer som teaterstykket tager op.

Begge drenge har lagt meget arbejde i teaterstykket og har øvet flittigt derhjemme. Ikke mindst på sangene. De glæder sig begge til premieren, men også over at de har fået nye venner gennem projektet. ■

HOLD HOVEDET KOLDT

– FÅ FRISK NEDKØLET DRIKKEVAND MED GODKENDTE ANLÆG

Det er sundt – det er nemt – det smager dejligt – og det klarer hjernen

- VA-godkendt – opfylder danske lovkrav
- Direkte fra hanen – 100% gennemstrømskøler
- Ingen risiko for udvikling af bakterier – ingen vandtank i anlægget
- Specielle og sikre skoleløsninger
- Minimal vedligeholdelse, ingen skift af filtre

Flexcool®
Sundheds-
sektorens valg
Nr.1

Jeg vil gerne have tilsendt materiale

Jeg vil gerne kontaktes

Adr: _____ Post nr: _____ By: _____

Tlf: 65 96 42 83 www.vpconsult.dk

Fyrrebakken 8 • 5462 Morud • Fax: 65 96 42 53 • vpconsult@manet.dk

Derfor planter vi en hel skov på skolen

”I får gratis træer, hvis I vil være med”, lød opfordringen. Alle skoler modtog tilbuddet gennem projektet ”Genplant planeten”. Dagligt får skolerne utallige tilbud. Denne gang var det som en appelsin i turbanen: Klimakonference i København og den plan-

lagte klimauge på Sdr. Parkskolen og så gratis træer!

Først en opringning til ”Skoven i Skolen”, om det nu også kunne passe? Den var god nok. 100 træer pr. klasse. Ville det sige, at vi kunne få 3000 træer? Det ville det faktisk.

Efterfølgende kom så alle spørgsmålene: Måtte vi i grunden plante alle de træer på skolens område? Ville medarbejderne og klasserne overhovedet være med? Hvad ville skolebestyrelsen sige? De reagerede alle sammen på samme måde. De slog en høj latter op og sagde efter grinepausen: – Arbejd du bare videre med den idé, den er både skør og god.

Da beslutningen var truffet, fandt jeg ud af, hvor mange mennesker, der mente, at de havde forstand på skovplantning. Det var mange, og problemerne, der blev rejst, var ligefrem proportional med antallet af vidende personer. Men jeg fik også kontakt med mange, der pustede ny energi i projektet. Derfor planter vi nu 3000 træer den 11. november på Sdr. Parkskolen i Ringsted.

Hvad ligger der bagved?

Det er ønsket om at skabe en skole, hvor dannelse og uddannelse er to sider af sam-

me sag. Det er ønsket om, at hver enkelt elev skal opleve, at det nytter at gøre noget konkret, at ord følges op af handling. At der er forbindelse mellem det globale miljø og skolens liv, og denne forbindelse udgør et meningsfuld grundlag for dannelse og undervisning. Og når ønsket om at yde et fælles bidrag til en forandring var der, så lå det lige til højrebænet at gå ind i projektet og plante en hel skov.

20% af Danmark skal være dækket af skov i 2020. Der er ikke en jordisk chance for at nå dette mål. Alligevel vil vi stræbe mod det. Målet er i den grad fornuftigt og gennem vores lille bidrag vil eleverne opleve, at undervisningen løfter sig ud over læseplanen og rækker ud mod det omgivende samfund både lokalt og globalt.

Skoven kan forhåbentlig også være et konkret symbol på, at meget kan lade sig gøre, når viljen er til stede. På skolen er vi 140 medarbejdere. Vi har 560 års uddannelse og 7000 års erfaring samlet på ét sted. Det giver næsten sig selv, at med tilstedeværelsen af sådan et potentiale vil der til stadighed blive sået

...opleve, at
undervisningen løfter
sig ud over læseplanen
og rækker ud mod det
omgivende samfund
både lokalt og globalt...

ideer, der har mulighed for at vokse sig til skovlignende størrelser, hvis vi ikke har så travlt med at dræbe ideerne med bekymrede udsagn om alle de problemer, der måske kunne opstå, når ideen skal føres ud i livet.

Håbet er, at I også finder et projekt, der som vores giver elever, lokale borgere og alle deres efterkommere både viden, oplevelser og mening. Held og lykke. ■

Af Karl Jack

Sang bygger bro

En skole i Horsens er som den første i Danmark godt i gang med at integrere tosprogede børn gennem ekstra fokus på sang, musik og optræden

– Jamen det er slet *ikke* noget, vi tænker over.

Så enkelt er det for Mathias Dragnes. Han er 16 og går i 9.a på Søndermarksskolen i Horsens. Og han har her i vinter været sørøverkaptajn i en musical hvor mange af de 27 andre på scenen er tosprogede. Men om sørøverne eller kannibalerne i ”Piraterne” har deres rødder i Jylland eller Jordan, det er han slet ikke bevidst om.

Heller ikke til daglig i skolen skelner han mellem danske og tosprogede kammerater. Bosnieren Emina Kahrmanovic, 14 og fra

8.b, og klassekammeraten Bettina Le, 15 og med forældre fra Vietnam, har det på helt samme måde. For vi er jo alle mennesker, som Emina udtrykker det.

Begge piger var med i ”Piraterne”. Og dermed i et ambitiøst forsøg på at bruge sang og musik som bærende elementer i et etnisk og kulturelt brobyggeri på en skole hvor halvdelen af de 410 elever er tosprogede.

”Musik, sprog og integration”, som projektet hedder, er det første i Danmark der systematisk anvender musikundervisningen som redskab i arbejdet med at indlære dansk >

Fælles repertoire

– Projektet i Horsens drejer sig meget om at give børnene et fælles kulturelt fundament, et fælles repertoire. Det har de ikke med sig hjemmefra, men det er afgørende for at integrationen lykkes, siger musikpædagogen Tina Buchholtz der musikalsk er sat i spidsen for ”Musik, sprog og integration”.

Hun lægger også vægt på at børnene får et øget selvværd og føler sig trygge – på skolen og over for hinanden. Og det vil ske når de gennem sang og musik hele tiden oplever små succes'er, sammen og hver for sig. Børnene får mod til at gøre noget som de ikke tror de kan.

Desuden lærer de tosprogede børn undervejs meget om danskernes måde at kommunikere på, om ironi og manerer. Og omvendt kommer danske børn tæt på tosprogedes kultur. Og det er vigtigt fordi afkodning af sociale spilleregler er en væsentlig forudsætning for at kunne indgå i det danske samfund på ligeværdig vis.

Der bliver sunget igennem når man laver musical på Søndermarkskolen i Horsens. Og etniske grænser falder. Foto: Claus Haagensen.

- › sprog og kultur. Det følges af en forsker og sigter mod at give erfaringer som andre skoler rundt omkring i landet kan bruge.
- Hvis vi som her er sammen om noget positivt, har vi lettere ved at klare det svære i skolen og i hverdagen, siger Mogens Falk. Han er både leder af Søndermarkskolen og projektets koordinator.

En god ghetto

Projektet løber over tre år, 2008-2010. Det har fået 1.6 millioner kroner fra Egmont Fonden. Pengene bruges til at finansiere "udvidet musikundervisning" for 600 børn og unge samt deres forældre i Sønderbro-kvarteret. Det vil sige at man også tager børn i 1-3 års alderen og børnehaver med. Og Egmont-pengene er givet til Sønderbro Kulturhus – hjemstedet for aktiviteter som skal løfte kvarteret midt i Horsens.

Hverken valg af kvarter eller skole er tilfældigt. Sønderbro er netop af Velfærdsministeriet blevet udpeget som et af Danmarks 74 udsatte boligområder. Fælles for dem er at mindst halvdelen af beboerne over 18 år er på overførselsindkomst. Men selv taler Sønderbro-beboerne, hvoraf 40 procent har en ikke-europæisk baggrund, optimistisk om at befinde sig i "Danmarks bedste ghetto". Og skolen kvalificerer sig til projektet ved at 50 procent af børnene er tosprogede og repræsenterer 40 nationaliteter og alle store religioner.

Men dertil kommer at Søndermarkskolen

har en lang og stærk tradition for sang og optræden.

– Vi er faktisk en af de mest syngende folkeskoler i Danmark, siger afdelingsleder Anny Langdal. Som pædagogisk ansvarlig for indskoling og musiklærer er hun en af tovholderne i det nye projekt. Men hun var også med da skolen sammen med to andre Horsens-skoler med mange tosprogede, Vestbyskolen og Langmarkskolen, fra år 2000 var med i "Musik for alle"-projektet. I det projekt lå også at der blev sunget ekstra meget. Efter projektperioden på tre år blev "Musik for alle" en del af driften på Søndermarkskolen.

Musikpædagogen, komponisten og korlederen Tina Buchholtz havde en hovedrolle i "Musik for alle". Og nu er hun hyret som igangsætter og konsulent i "Musik, sprog og integration". Hun har også skrevet og udviklet en stor del af det materiale som bruges, bl.a. musical'en "Piraterne".

...Hvis vi som her er sammen om noget positivt, har vi lettere ved at klare det svære i skolen og i hverdagen...

Mogens Falk: – Vi lukker hullet mellem børnehaven og indskoling. Der vil fra nu af gå en rød musikalsk og sproglig tråd lige fra daginstitutionerne til og med 9. klasse. Det har ikke kun med de tosprogede at gøre. Også mange danske børn i et kvarter

En rød tråd

På børneinstitutionerne og i SFO kan de små, gerne sammen med mor eller far og i grupper, deltage i sanglege. Det betyder at meget af det de møder i børnehaveklassen, ikke er nyt for dem.

som Sønderbro møder i skolen med et lavt sprogligt niveau. Så vi prøver at give dem et bedre og mere ensartet startgrundlag.

Skolen har allerede et stort kor med børn fra 4., 5. og 6. klasserne. Det blev brugt som backing til "Piraterne". Børnene i indskoling samles hver morgen en halv time til sang og bevægelse. Og alle elever har hver uge en musikalsk session hvor klasserne på skift vælger sange ud og forbereder en optræden. Her er forældre velkomne, og de møder også op.

Berøringsangst fjernes

Denne musikalske tradition kan skolen bygge ovenpå med det nye projekt. Det er der flere perspektiver i:

- Børnene får flere danske ord.
- De introduceres til dansk kultur og tradition.
- De lærer at agere sammen socialt, og det giver en bedre læringsituation og mindre uro og mobning.

- Etnisk berøringsangst fjernes.
- Børnene får et øget selvværd, bl.a. ved at optræde for hinanden.

I ansøgningen til Egmont Fonden er det hele samlet i denne sætning:

– Projektets overordnede mål er at give børn og unge øgede personlige, sociale og sproglige forudsætninger for at kunne klare sig i det danske samfund som integrerede deltagere og indgå i kulturelle fællesskaber på lige fod med andre.

Åbne, ikke lalleglade

– Det her er en dansk folkeskole. Vi er åbne over for andre kulturer, og vi fjerner fordomme, men vi er ikke lalleglade, siger Mogens Falk.

Den åbne atmosfære på skolen har betydet at børnene er stolte af den. Det fører til at man oplever meget lidt hærverk og me-

get lidt etnisk mobning. Samtidigt deltager alle i kristendomsundervisningen og udflugter, og kun en lille håndfuld piger går med tørklæde.

Præcis hvad projektet kommer til at rumme de kommende små tre år, er endnu uvist. ”Piraterne” med optræden af de elever i udskoling der har valgt musik som valgfag, er første store skridt. Men alle børn skal inddrages efterhånden og på en måde så det kan høres og mærkes.

Hanne Line Larsen er formand for skolebestyrelsen. Med den kasket på bakker hun projektet op uden forbehold. Hun er glad for at den udvidede skoledag som folkeskolerne i Horsens Kommune fik ved kommunesammenlægningen, bruges til

sang og musik. For netop sang og musik bringer folk – også børn – sammen.

Men hun er også mor til Mikkel i 8. der er med i ”Piraterne”. Han har mange venner af anden etnisk oprindelse end dansk. Og lige så lidt som Mathias er det noget han tænker på. ■

...man oplever meget lidt hærverk og meget lidt etnisk mobning...

Læs mere om projektet på www.soenderbro-horsens.dk eller www.musikspogintegration.dk

Danskeren Mathias Dagnes, vietnameseren Bettina Le og bosnieren Emina Kahrmanovic har det helt fint med at være i samme båd. Kommer skolekammeraten fra Jylland eller Jordan – det kommer ud på ét. Foto: Claus Haagensen.

AKTUEL

Nøgleord om: Dagsorden og referat

Dagsordetekster og referater, der er til at forstå for så mange som muligt, fremmer den demokratiske proces og interessen for det der foregår på skolen.

En dagsorden er et vigtigt redskab til at bestemme, hvad debatten skal dreje sig om og til at styre et debatforløb. Hæftet kommer med sit konkrete bud på, hvordan dagsordenen og referatet til et skolebestyrelsesmøde kan udarbejdes, så det fremmer kvaliteten af arbejdet i skolebestyrelsen.

Nøgleordsserien

Serien er en række redskabshæfter, som gennemgår nogle af de væsentlige områder i skolebestyrelsesarbejdet og andre emner i serien: Ansættelse, Principper, Skolens budget, Tavshed og habilitet samt Årsberetning

Medlemspris pr. hæfte: kr. 40,-

Ikke-medlemspris pr. hæfte: kr. 80,-

Skole og Samfund
telefon 3326 1721 • www.skole-samfund.dk

Genbrugspladsen leverer undervisningsmaterialer

De store elever genanvender kasserede ting fra genbrugspladsen i Naturfag for sjov. Faget appellerer til fantasien og udfordrer til selvstændig tænkning og handling

Mølkærskolens boldbane er sjuppet, og regnen er kold, men en flok elever og deres lærer trods elementerne og går op ad en sti til genbrugspladsen i Munkebo. Ligesom tidligere er der bid: Et drænrør kan måske bruges til en stjerneikkert, en gasregulering fra en plæneklipper kan passe til en gokart, og pærer og adaptere fra kasserede lyskæder kan man altid bruge.

Naturfaglærer Pernille Schriver har aftalt med personalet på pladsen at eleverne må tage det de kan bruge. Der er tit gode fund i elektronikaffaldet, og grønsagsskuffer fra gamle køleskabe kan bruges til akvarier.

Efter en runde vender drengene tilbage til skolen og valgfaget *Naturfag for sjov* som de har om torsdagen mellem 12 og 14.30.

...Der var flere bakterier på tastaturet end på wc-brættet og rigtig mange på vandhanernes på de smås toiletter...

I skolens indgangsparti har de indrettet Det naturlige hjørne med skiftende udstillinger. Bagest står et menneskeskelet, og på et bord ses en udstoppet ræv. Ved siden af ligger fire rævefostre i et glas. Her er også et udstoppet pindsvin og ”Danmarks farligste dyr, skovflåten”.

– Forleden skar 9. klasse en trafikdræbt ræv op. Det viste sig at være en hunræv med syv unger i. Det er vigtigt at gøre faget

synligt på flere måder. Nogle børn lærer bedst ved at lugte, se, høre, hoppe, røre og gøre, siger Pernille Schriver. Hun har undervist to og et halvt år på Mølkærskolen, har en baggrund som biolog og grøn guide og er uddannet meritlærer.

Koger kranier

De er to lærere om faget. I fysiklokalet begynder lærer Anders Kromann timen med at vise noget frem, en hasselnøddegren med rakler og en vinbjergsnegl. Sneglen har lagt låg på husets åbning. Hvorfor mon?

– Mod regn, mod os, lyder svarene. – Nej, mod udtørring, svarer læreren. Så skal 20 børn og unge fra overbygningen i gang med opgaver og projekter som de selv har valgt.

Naturfag i krise? Ikke på Mølkærskolen i Munkebo. Drengene fra 9. er selvkørende. Mathias Joel Jørgensen ser på hønselopper under mikroskopet mens Martin Rosenlyst Jørgensen gør klar til dagens opgave. Foto: Ole Friis.

Frirum under ansvar

Der er fire piger og 16 drenge på holdet. Fordelingen af drenge og piger betyder ingenting, mener Line Abildskov Mose fra 8.b. Hun er i gang med at vaske et akvarium og vil indrette det til den kommende beboer, en slange. På nettet finder hun en kongesnog, den kan være fra 80 til 250 cm. Pernille Schriver beder Line om at vurdere om det er et godt valg.

– Jeg har snakket med en dyrehandler.

Han sagde at den var let for begyndere, forklarer Line der gerne vil uddanne sig til dyrepasser.

Mikkel Roed Christensen tjekker nogle netsteder for at finde et forsøg han kan lave. Han deltager i timerne, selvom han kun går i 6.b.

– Mine forældre og lærere syntes at jeg trængte til udfordringer, og jeg kunne godt selv tænke mig det her fag. Det gode er at ingen siger at man skal lave noget bestemt, siger Mikkel.

Han har lavet en opstilling som er udstillet i aulaen, og det er han stolt af. En flaske med væske og en

lille beholder i. Man kan trykke på flasken og se hvad der sker og læse en forklaring om lufttryk og vægtfylde. Nogle drenge fra 7. driver lidt rastløse rundt og ser på hvad de andre laver.

– De kan boltre sig inden for naturvidenskaberne i et frirum under ansvar, men de kan have svært ved det i begyndelsen fordi det er så frit. De må godt kede sig, for pludselig får de lyst til noget. Så tager de lige noget jernpulver og brænder det af, det lyser flot som stjernekastere. De lærer noget alligevel, siger Pernille Schriver. Der er dog en lille håndfuld som ikke får så meget ud af faget eller af deres skolegang i det hele taget, vurderer hun.

Det kreative valgfag er bevidst lagt i udskolingens hvor skemaet ellers rummer mange teoretiske fag.

– Det er meget op til eleverne selv hvad de får ud af det. Forcen er at de finder ud af at lave et projekt på deres niveau. Og de får en mere robust viden på den her måde. Det

■ Ideer til naturfag på nettet

Naturligvis.dk
Unge-forskere.dk
Danfossunivers.com
Fysikbasen.dk
Experimentarium.dk
Dr.dk
Elmus.dk
Klimakaravanen.dk
Duda.dk

Martin Rosenlyst Jørgensen fra 9.b er vild med naturfag.

– Det er sjovt og udfordrende. Vi får frie tøjler, så lærer man lidt mere, og det er et meget praktisk fag, siger han og fortsætter med dagens opstilling hvor han vil undersøge noget med svovl og røg. Overfor er Mathias Joel Jørgensen fra 9.b ved at indstille et mikroskop. Han har taget hønselopper med hjemmefra og vil prøve at indlejre dem i voks og farve dem for bedre at kunne se hvordan de ser ud.

– Man må lave alt hvad man vil og finder på. Sidste år kogte jeg kranier fra rådyr, får, mink og fugle. Det første var et rottekranium, som jeg kogte herinde. Det lugtede rigtig grimt, så de andre måtte jeg koge ude over bål. Jeg har også arbejdet med bakterier og var rundt på skolen for at samle bakterier til at pøde. Det var virkelig ulækkert. Der var flere bakterier på tastaturet end på wc-brættet og rigtig mange på vandhanerne på de smås toiletter, siger Mathias Joel Jørgensen.

SKOLESTART

Gode arbejdsvaner

Vær med til at give barnet gode arbejdsvaner allerede fra skolestart.

Plakaten Gode arbejdsvaner kan være med til at sætte gang i en debat om, hvad gode arbejdsvaner er, fx på et café-møde på skolen hvor forældre, elever og lærere deltager.

Plakaten giver ideer til, hvordan man kan indarbejde gode arbejdsvaner. At børnene får gode arbejdsvaner allerede fra skolestarten, vil komme dem til gavn og glæde i hele deres skoleforløb. Det giver sikkerhed og selvtillid at vide, at man har gjort det man skulle og gjort det så godt som muligt. Plakaten er i A3 format og kan fx hænges op derhjemme ved siden af skoleskemaet.

Minimumssalg: 25 stk.

Medlemspris for 25 stk.: kr. 125,-
Ikke-medlemspris for 25 stk.: kr. 200,-

Priserne er inkl. moms og ekskl. forsendelse

Skole og Samfund
telefon 3326 1721 • www.skole-samfund.dk

› hænger ved, fordi de selv har hænderne i det. På den måde får de en knagerække, som de kan hænge en masse teoretisk viden op på. De skal gerne opleve at de kommer til at kende fysiklokalet lige så godt som køkkenet derhjemme. Når de synes det er sjovt, får de lavet flere ting, siger Pernille Schriver og åbner døren til sløjdlokalet.

Fra idé til handling

Her arbejder Frederik Pontoppidan Porsby fra 9.a koncentreret på en lydpotte til en knallert. Hans tegning ligger sammenrullet på arbejdsbordet.

– Dansk og matematik – jeg kan godt, men det siger mig ikke noget. Det her er sjovt, siger Frederik, mens han streger et felt op på en metalplade og spænder den fast i en skruestik. På gulvet ved siden af er Rasmus Kolbe fra 7.b og Silas Burghardt fra 8.b ved at bygge en gokart. Indtil videre har de et rødt forparti fra en kasseret mooncar, og de har lavet en metalramme som skal udgøre bagpartiet.

– Den er godt nok noget lang. Skal den være med indlagt billardsalon? spørger lærer Anders Kromann.

– Den kommer aldrig til at holde den der, kommenterer Frederik med et blik på stellet. Rasmus og Silas arbejder ufortrødent videre.

– Det er sjovt at lave noget praktisk i stedet for at sidde på sin flade, siger Rasmus.

– Vi får brugt nogle kræfter, og vi kan bruge det vi laver. Vi har aftalt med nogle andre, der også bygger en gokart, at vi skal

køre om kap når vi er færdige, siger Silas.

Styrken ved faget er at de unge lærer at arbejde frit og selvstændigt, mener Anders Kromann.

– Det giver dem mulighed for at tænke en rækkefølge. Det er det de normalt har problemer med, og som vi er dårlige til at lære dem. Du er her og skal dertil. Det er ikke nok at de har forestillet sig et eller andet. Grundideen skal være i orden, og jeg vil ikke svejse for dem før jeg får en plan. Her lærer vi dem at strukturere deres ting og at tænke i et handlingsforløb. De skal føre en logbog for hvert projekt, hvad har jeg lavet og hvorfor, så de er klar til næste gang. Og de lærer materialekendskab og sikkerhedsforskrifter, siger han.

Flaskebomber og sikkerhed

Tilbage på gangen ud for fysiklokalet lugter der fælt. Nogle af eleverne har brændt svovl af.

– Lige nu er hele lokalet fyldt med giftig røg fordi I ikke har overholdt reglerne. Pak sammen, og gør rent efter jer, siger Pernille Schriver med fast stemmeføring til nogle drenge. Sidste år gik de meget op i at lave krudt under kontrollerede forhold, og de har lavet røg-

bomber og prøvet at sprænge en bamse i luften.

– Drengene vil gerne lave noget der siger bang. Det overraskede mig meget hvor mange drenge der havde prøvet at lave flaskebomber derhjemme med afløbsrens og sølvpapirkugler i en sodavandsflaske. Vi snakker om

stofferne, om hvad de udvikler og om sikkerhed. Jo mindre du ved om hvad du har med at gøre, jo farligere er det. Det er bedre at vi arbejder med det under kontrollerede former end at de gør det ude i Østergårdsskoven. Det er pissefarligt, og de får respekt for det. Det er grænseoverskridende, men vi forsøger at lære dem noget uden at de får klippet fingrene af, siger Pernille Schriver.

Sjovt at lære

Line med akvariet har fortsat sin slangejagt. Ved at søge på nettet og ringe til flere dyrehandler har hun fundet ud af at det er bedre med et mindre dyr. Måske en ruggrøn snog. Den bliver 70-85 cm lang og er meget mere livlig, siger hun.

Drengene fra 9. studerer nye fænomener under mikroskopene. Nu er Mathias Joel Jørgensen i gang med at undersøge spidsen af en karseplante. I mellemtiden har han indkapslet en hønseuls i stearin og glycerin. Han har også taget et skrab fra sin egen mund, isoleret en celle, placeret den på en glasplade og tilsat metylenblåt. I mikroskopet kan man tydeligt se den blå cellekerne. Det er et forsøg fra en bog han har medbragt hjemmefra.

En uge om året laver holdet en udstilling, og så kan forældrene komme til Åbent hus og se hvad de har arbejdet med.

– Jo mere de får det i fingrene, jo sjovere bliver det, og jo mere bevidste, jo flere får vi til at uddanne sig i naturfag og til at udvikle de eksportfag som mange efterspørger. De kan selvfølgelig ikke altid lave det de synes er sjovt, men vi forsøger at overføre metoderne til den traditionelle undervisning, siger Pernille Schriver. ■

...Grundideen skal være i orden, og jeg vil ikke svejse for dem før jeg får en plan...

Hjørnet med de brugte plæneklippere er altid et besøg værd. En gasregulering fra en kasseret plæneklipper kan gøre nytte på en gokart. Foto: Ole Friis.

Piger, pjæk og pasta

Langmarkskolen i Horsens sætter fokus på en gruppe skoletrætte piger med højt fravær. Projektet "Piger og naturfag" skal bryde det dårlige mønster og give dem selvværdet tilbage

Mens dej bliver til pasta, får pigerne gradvis mere lyst til at komme i skole. Foto: Søren Holm

Der skal laves pasta fra bunden denne tirsdag eftermiddag i skolekøkkenet på Langmarkskolen i Horsens. Fem piger står klar, den sjette pige på holdet er gået hjem. Hun var rigtig ked af det og blev hentet af sin far, fortæller de andre da deres lærer Pernille Skovby Thomassen spørger. Det skal der følges op på.

For fælles for pigerne er at de ikke har det let. De er samlet på holdet her fordi de er skoletrætte, og det har givet sig udslag i et højt fravær. En af dem er for eksempel noteret for 67 fraværsdage sidste skoleår. Pigerne har hver især mange dage hvor de ikke har kunnet drive sig selv i skole, er kommet alt for sent eller er gået inden dagen er slut.

Siden sommerferien har de seks piger

været sammen fem timer om ugen i "Piger og naturfag". Timerne ligger på de tidspunkter hvor klassekammeraterne i 8. og 9. har valgfag – eller tysk. Det har pigerne her alligevel ikke valgt.

...Et vigtigt element i projektet er nemlig at pigerne fører logbog og hele tiden sætter sig mål...

snakke med. Hvis de nu bare siger man skal tage sig sammen.

Pigerne nyder også at holdet er drengefrit område fordi de så kan snakke pigesnak og være sig selv. Og inden dagens madlavning i skolekøkkenet er der da også drøftet en del

De er glade for timerne i selskab med andre der har det på samme måde som dem selv. Eller som Trine siger det:

– Her kan vi snakke om problemerne, og det er jo ikke sikkert man lige har nogen derhjemme man kan

hår og spurgt bekymret til om ikke Trines sko gnaver. Det gør de "mega", og hun træder da også ned fra sine høje, hvide stiletter fra konfirmationen da hun skal i gang med maden.

Kan vi få ketchup?

Krop og kost er temaet i øjeblikket, og derfor skal pigerne lave mad i dag. Hjemmelavet pasta med feta-tomatsovs lyder opskriften på, og opgaven går ud på at læse teksten og følge anvisningerne. Efter undren over at der skal æg i pasta og kommentarer om at feta, oliven og tomat ikke hører til den slags mad man spiser – "og kan vi få ketchup til pastaen i stedet?" – arbejder det lille hold sig frem mod det færdige måltid.

Louise og Maja er som de første klar til at klemme dejen gennem pastamaskinen og hygger sig med det undervejs hvor Maja dog >

► også lige får tid til at svare et par gange på de sms'er der bipper ind på hendes mobil på bordet.

Efterhånden som dejklumperne bliver til lange strimler, hænges de til tørre over køkkenskabene.

Imens er Trine gået i gang med at skrælle løg til sovsen. Hun er vant til at lave mad.

– Jeg bor meget hos min kæreste nede i byen, og så skal vi jo selv lave mad, forklarer hun.

Trine går i 8. klasse og synes skolen er blevet alt for hård med lange dage og lektioner.

– Det er blevet meget, meget sværere at gå i skole end da vi gik i de mindre klasser, og jeg får ikke lavet mine ting og er ukoncentreret, fortæller hun.

■ Projekt "Piger og naturfag"

Langmarksskolen har ønsket at lave et tilbud til skoletrætte piger i overbygningen. Fem lektioner om ugen er de væk fra deres klasser og går på holdet der er for piger fra både 8. og 9. klasse. Målet er at få pigerne gjort interesserede i naturfag, aktive i timerne og bedre til at læse og så at gøre dem bevidste om deres egen betydning og rolle. Samt at få dem motiveret for at gå i gang med en ungdomsuddannelse efter folkeskolen. Året er tilrettelagt med fire store temaer: først krop og kost med biologifaglige elementer, så et tema om madens sammensætning (kemi), dernæst mad og kultur (geografi). Hen på skoleåret er det meningen at pigerne skal lave sund mad og sælge det i skolens bod så her kommer også en del matematik ind når de skal lægge budget, lave priskalkuler og regnskab. Skolen har søgt og fået penge til projektet fra satspuljemidlerne.

Sådan har det i hvert fald været. For i år har hun besluttet at kæmpe med sin skolegang. Hun vil ikke op på 35 fraværdsdage ligesom sidste år.

– Jeg har taget mig sammen i år for jeg vil jo gerne blive til noget. Jeg vil gerne være politibetjent eller tandlæge, og jeg ved

godt at det kræver at jeg bliver noget bedre i skolen, siger hun.

Bryde mønstret

Ikke alle pigerne har som Trine en drøm om hvad der skal ske efter skolen.

– De er typisk døtre af unge mødre som ikke selv har haft en succesfuld skolegang, og som har skabt sig en identitet ved at blive mor i en tidlig alder, forklarer afdelingsleder Annette Nielsen.

Skolen har i forvejen en såkaldt alternativ klasse, men det er især drenge der henvises til den, og det handler ofte om faglige problemer også. For pigerne her er det mere selvværdet det kniber med. Og selvfølgelig at de kommer bagud på grund af stort fravær.

Typisk er det i naturfagene pigerne først står af og begynder at pjække eller er mentalt fraværende, og derfor er der netop fokus på naturfag i projektet her. Pigerne skal opleve at det kan være relevant for dem, så undervisningen tager i høj grad udgangspunkt i dem selv og ikke mindst deres krop.

– Flere af dem er blevet overraskede over at kroppen har brug for morgenmad, så en af pigerne har sat sig som mål, at nu vil hun spise morgenmad, fortæller lærer Pernille Skovby Thomassen.

Et vigtigt element i projektet er nemlig at pigerne fører logbog og hele tiden sætter sig mål. Som at få morgenmad eksempelvis. Eller at undgå konflikter som nogle af dem ellers let kommer til at rode sig ud i.

– Når det her år er slut, håber vi at de er gået fra målene om at komme op om morgenen, møde til tiden og række hånden op, og til at de kan sætte sig mere langtrækkende mål for hvad der skal ske efter skolen, siger Annette Nielsen.

Tid til samtale

Vejen dertil skal gerne være fyldt med succesoplevelser for pigerne. De skal lære at tro på at de er ok og godt kan noget. Et vigtigt element i undervisningen er også samtaler én til én med Pernille Skovby Thomassen. Hun kan mærke at det rykker at hun har god tid til dem, og at hun er en voksen der lytter.

Derfor bruger hun også timerne denne dag i skolekøkkenet til at tage et par af pigerne ud til personlige samtaler mens en hjemkundskabslærer hjælper de andre piger. Maja er en af dem der har brug for at tale i dag. Hun har et par dage forinden været til møde på skolen med sin mor og lærere fordi det var begyndt at gå skævt igen. Mø-

det endte i vrede fra Majas side, og nu skal der samles op i en lang samtale med Pernille Skovby Thomassen.

Maja er god til at sætte

...Jeg glæder mig til at komme i skole nu og til at være sammen med de andre piger...

Louise og Maja er ikke helt sikre på at deres dejklump virkelig kan blive til lækker pasta, men det bliver den. Foto: Søren Holm.

ord på. Om trangen til at være en helt almindelig pige med orden i skolesagerne og så alligevel komme til at vælge modstanden og provokationen når hun presses. Om at føle der bliver stillet krav hun ikke kan leve op til. Om behovet for at føle sig god nok som den hun er.

– Jeg kunne så godt tænke mig lidt mere ros, siger hun.

Dagens samtale slutter med en aftale om at Maja skal prøve at skrive nogle af sine tanker ned fordi hun ofte har lettere ved at formulere sig på skrift. Om et par dage følger de to op på samtalen igen.

Sidste punkt i dag er at spise. Den håndlavede pasta bobler i gryden, tomatsovsen simrer, og pigerne dækker bord. Det er tid til et hyggeligt måltid.

Projektet skal gerne få pigerne til at prioritere skolen højt, og her, efter det første par måneder, ser det ud til at gå den rigtige vej.

– Jeg glæder mig til at komme i skole nu og til at være sammen med de andre piger i timerne her, siger Trine.

Hun og de andre piger sætter sig omkring bordet, og de snakker, hygger og spiser op af både pasta og tomatsovs – og synes endda det er ok ikke at kunne få ketchup til. ■

NYHED

Forældreguide Læsning

*Et kvarter om dagen - har du tid til det?
Inspirationsfolder til forældre med barn i indskolingen som fortæller om, hvordan de kan være med til at styrke deres barns læsning.*

Oplæsning indbyder til fortrolighed og giver både forældre og barn oplevelser og nærhed. Hvis barnet oplever læsningen som sjov, både fordi det glider og fordi historien fanger, vil det smitte af på motivationen og lysten til at lære.

Folderen er et redskab som sætter barnet i centrum i skole/hjem-samarbejdet.

Minimumssalg 25 stk.
Medlemspris for 25 stk.: kr. 150,-
Ikke-medlemspris for 25 stk.: kr. 225,-

Priserne er inkl. moms og ekskl. forsendelse

Skole og Samfund
telefon 3326 1721 • www.skole-samfund.dk

Matematik med høj puls

Når GPS'ere, mobiler og løb bruges i et stillesiddende fag, bliver de store børn vilde med det. Og de vil vinde over kammeraterne

– I skal ind på Holbergsvej og så til højre ad Skovbakken.

– Er der en sti hvor I løber over mod Lysrunden?

– Der er fire minutter tilbage. I kan lige nå en post mere hvis I spurter.

Ordrer fra kaptajnerne skærer gennem luften i ”kontrolcentret”. De er helt fremme på stolekanten. For deres agenter ude i marken er oppe mod andre agenter. Og det handler om at være skarpe, samle points og vinde. Om at få ben og hoved til at arbejde optimalt sammen.

– Puha, det var hårdt. Selv om jeg spiller håndbold, synes jeg vi løb meget stærkt. Men det var også rigtig sjovt, siger Ditte. Indtil for få minutter siden var hun agent. Nu er hun – stadig rød i kinderne – en af de 14 kaptajner i ”kontrolcentret”. Lidt senere viser det sig at hendes ”gruppe 2” ender på en delt førsteplads med 210 points. Men at hendes gruppe på fire havde været den suveræne vinder med 310 points hvis den ikke var kommet for sent i mål og fik trukket 100 fra som straf.

Det hun og de 27 andre i 7.b på Skjoldborgvejens Skole i Fredericia har kastet sig vildt over her denne mandag morgen, er matematik. Men vel at mærke matematik til fods, mikset med GPS, mobiltelefon og Google Earth-kort på bærbare computere og storskærm.

Nogle steder kaldes det multimedieløb.

Men det ord opfanger ikke at det også handler om faglig indlæring og elevevaluering. En lille snes danske skoler har prøvet systemet af inden for det seneste år. Flere har siden købt det. De bruger det ikke som et hyppigt indslag i skolens hverdag, men som et livgivende pædagogisk kosttilskud indimellem.

For Ditte betød samarbejde med de tre andre i hendes gruppe at hun pludselig fuldt ud fattede hvad et rektangel er for en geometrisk størrelse. Det skulle hun nemlig vide for at hendes hold kunne komme godt igennem et løb i sidste skoleår.

Sådan fungerer det

Skjoldborgvejens Skole har for et beskedent beløb lånt det tekniske udstyr hos Fredericia Kommunes Pædagogiske Udviklingsafdeling. Det består af et classesæt GPS'ere og telefoner. GPS'erne er leveret af firmaet DJEEO Aps, og der følger et elektronisk lager af opgaveforslag til forskellige skolefag med. Dansk Skoleidræt har været med til at udvikle konceptet, og det følges af Syddansk Universitet.

Systemet er meget fleksibelt. Den enkelte skole og lærer har stor indflydelse på hvad der sættes ind i dette nye åbne læringsrum. Men nogle ting går igen:

- Systemet er velegnet til 6.-10. klasse.
- En classes elever deles op i grupper på fire.

Ditte og Malene forklædt som agenter. Udstyret er ud over den gule vest opgavearkene, mobilen og den solidt indpakkede GPS på overarmen. Foto: Jens Hasse.

- Hver gruppe får en GPS og to mobiltelefoner.
- De fire i en gruppe skiftes til, to og to, at være agenter og kaptajner eller strateger.
- GPS'en er pakket ind så den kan tåle regn, og den ene af agenterne har den sat fast på armen. Den sender agenternes position til gruppens kaptajner og er uden display. Agenterne kan derfor ikke se om de har nået en post eller er løbet forbi den.
- Men kaptajnerne følger dem på den bærbare Google Earth kort.
- Samtidig kommer alle gruppers positioner op på en storskærm midt i "kontrolcentret". Storskærmen røber hvor mange points hver gruppe er nået op på. Hvad der naturligvis kilder konkurrencegenet.

Hver gruppe får udleveret to sæt opgaver, ét til kaptajnerne og ét til agenterne. Opgaverne er ofte udformet så de kun giver mening når de læses sammen. Opgave 5 kan f. eks. spørge kaptajnerne "hvor langt er der fra Kolding...?", mens der hos agenterne står "...til Århus". Eller agenter og kaptajner bliver bedt om sammen og inden for tre minutter at definere et begreb som hastighed.

Når et svar er aftalt og afgivet over mobilen, sender kaptajnerne deres agenter videre mod nye poster. Men læreren kan gribe ind hvis et svar er helt hen i vejret.

Løbet foregår på veje og i grønne områder nær skolen. Agenterne er ude en halv time og bytter derefter roller med kaptajnerne.

Det flytter noget

Denne dags lærer er Lars Levin. Han har lavet opgaverne og lagt en individuel rute for hver gruppe. For ham er det meget vig-

NYHED

Mobning: En kultur der skal brydes

Det er trivslen, forældre mere end noget er optaget af, når de skal forholde sig til deres børns liv i skolen. Det viser undersøgelser igen og igen. Forældrene er simpelthen optaget af, at deres børn har det godt – så kommer læringen i anden række. Læringen er til gengæld det, lærerne er mest optaget af – for dem er det ikke nogen trøst, at børnene har det godt, hvis de ikke lærer noget.

Men forældre og lærere er fuldstændig på linje i ønsket om at slippe af med mobning. For mobning er en plage, som både ødelægger hverdagen for mange børn og undergraver læringen. Derfor er der god grund til at gå sammen mod mobningen og finde fælles løsninger.

Hæftet er tænkt som redskab for den voksne, der gerne vil gøre noget for at forbedre trivslen på skolen. Det kan være læreren eller lærerne, det kan være skolelederen, det kan være forældre i og uden for skolebestyrelsen. Men det kan også være skolens nye nøglepersoner, trivselsambassadørerne, som er forældre der har påtaget sig at være igangsættere af aktiviteter, der fremmer følelsen af fællesskab, netværk mellem hjemmene og meget andet.

Medlemspris: kr. 50,-
Ikke-medlemspris: kr. 85,-

Priserne er inkl. moms og ekskl. forsendelse

Skole og Samfund
telefon 3326 1721 • www.skole-samfund.dk

Mathias og Ivan er nået i mål med sved på panden. GPS'en på overarmen ser ikke ud af meget, den har ikke nogen skærm og viser dem ikke hvor de er, men den sender deres position til kaptajnerne. Foto: Jens Hasse.

■ Mange skoler med

DJEEO-systemet er udviklet af det danske firma DJEEO Aps. Ifølge firmaet er det i dag til rådighed for skoler i 59 kommuner, og man er ved at sælge det i Norge og Storbritannien.

15 danske skoler testede i fjor kombinationen af GPS, mobiltelefon, løb og faglig indlæring. 11 af dem deltog i maj i en national spilledag hvor de kunne holde deres resultater op mod hinanden via internettet.

I Dansk Skoleidræt er man begejstret for konceptet fordi de store skolebørn med et kraftigt udækket behov for motion kan komme i gang fysisk. To ting lokker dem: Konkurrenceelementet og brugen af en teknologi de kender.

Idrætslærere har i øvrigt via Dansk Skoleidræt været med til at udvikle de pakker af opgaver som følger med DJEEO.

Læs mere på www.djeeo.comn og www.skoleidræt.dk.

› tigt at der kommer bevægelse og høj puls ind i et ellers stillesiddende fag som matematik. Mange af de store drenge og endnu flere af pigerne bevæger sig slet ikke nok. Men lige så vigtigt er det at løbet er træning i klar kommunikation og i samarbejde inden for en gruppe.

– Jeg kan ikke påstå at disse løb giver noget indlæringsmæssigt. For hver elev får kun mulighed for at deltage en eller to uger på et år. Men min fornemmelse er at de fleste kan lide at konkurrere og måske forbereder sig hjemme på spørgsmålene. Så noget flytter det.

Lars Levin er så begejstret for systemet at han ærgrer sig dybt over ikke selv at have opfundet det. Og han bruger det også i sit andet fag, natur og teknik.

Hverken for ham eller kommunens tovholder på projektet, Niels Hjort-Petersen, er der grænser for hvor i skolens program systemet kan bruges. En undtagelse skulle da lige være hjemkundskab. Men i musik

kan man konkurrere i kendskab til takt via klapperytmer, og historie, dansk og sprog vil være oplagte fag. Konkurrencer mellem skoler og vidensdeling om opgaver lærere og skoler imellem vil også være fristende.

– Et fag bliver sjovt når det lægges over en ny ramme. Børnene bliver grebet af det her, så det gør noget. Det er dejligt at opleve. Samtidigt er det et klart dementi af at IT bare samler støv på skolerne, siger Niels Hjort-Petersen der er pædagogisk IT- og mediekonsulent ved kommunens Pædagogiske Udviklingsafdeling.

For ham kan et næste skridt være at bruge mobiltelefoner med GPS. Det overvejer kommunen at anskaffe som et yderligere tilbud til skolerne ud over DJEEO-GPS'erne.

Fredericia har købt otte GPS'er og 16 mobiltelefoner. Desuden er der en mindre udgift til licens. 17 folkeskoler i kommunen kan byde ind på dem. Og gør det. ■

Hernings skoler og erhvervsliv sætter læring og innovation på skemaet

Herning Kommunes børn og unge skal i front, når det gælder iværksætteri og innovation. Derfor igangsættes nu et forpligtende samarbejde mellem skoler og erhvervsliv, hvor virksomheder og skoleelever lærer af hinanden

Herning Kommunes børn og unge skal gøre sig klar til fremtiden - blive kreative og kunne iværksætte egne idéer. En række lokale aktører er gået sammen om Partnerskab for Fremtiden – et lokalt initiativ, hvor erhvervsliv og skoler indgår forpligtende partnerskaber med hinanden.

Målet er, at eleverne skal mærke en tilfredshed og stolthed ved at bruge dansk, regning og andre fag i praksis. Ved at inddrage opgaver fra det virkelige liv, bliver skolens undervisning nærværende og interessant – og virksomhederne får en unik chance for at få tilført modspil og nye ideer.

At forberede vores børn og unge til globaliseringen kræver en særlig indsats af både forældre, skoler og erhvervsliv. Det ved vi i Herning - og vi er klar til at fodre vores børn og unge med inspiration og know-how.

Baggrund

Erfaringer fra USA og Norge viser, at unge, der undervises efter den entreprenante metode, opnår større motivation og glæde ved skolegangen

Vision

Vi vil skabe en fælles platform, hvor børn og unge i folkeskolerne "lærer af fremtiden" i forpligtende partnerskaber mellem skoler, det lokale erhvervsliv og forenings-/kulturlivet. Målet er at give børn og unge globale kompetencer, som aktiveres lokalt.

Partnerskaberne skal være en naturlig del af alle Herning Kommunes skoler, virksomheder og uddannelser inden 2015.

Vildbjerg Skole lavede i April 2008 et samarbejde, hvor 8.klasserne ideudviklede produkter til lokale virksomheder. Kartoffelmos på tube, gitter der kan nedsænkes i jorden og fremtidshuse med tid og plads til samvær var nogle af elevernes gode ideer.

Ideer blev udviklet til fx børnehaver og skoler, og virksomhederne fik nogle andre input til produktudvikling end de plejer.

Samtidig brugte eleverne deres færdigheder til fx at kigge på detailhandlens omsætning og udregne højden på nye møbler.

Eksemplet fra Vildbjerg viser, hvordan Hernings skoler allerede er langt inden for innovation og læring.

Hvad er et forpligtende partnerskab?

I et forpligtende partnerskab har virksomhed og skole givet håndslag på at hjælpe hinanden. Det betyder, at virksomhederne stiller sig til rådighed for skolerne – og at skoleeleverne hjælper virksomhederne med helt konkrete problemstillinger.

Eksempel på et forløb:

Før

Aftale indgås med en virksomhed.

Virksomheden stiller eleverne en konkret udfordring.

Fx nye anvendelsesmuligheder af et produkt eller et problem de gerne vil have elevernes hjælp til at løse.

Under

Eleverne arbejder med idéudviklingsteknikker, innovation og konkrete oplæg til virksomheden. Elevernes løsninger præsenteres for virksomheden og indgår måske i en konkurrence om den bedste ide.

Efter

Elever har bidraget til virksomhedens produktudvikling.

Desuden håber vi, at nogle af eleverne kan deltage i diverse løbende konkurrencer inden for iværksætteri

Partnerskaberne kan fx bruges til:

- At virksomhederne besøger skolerne – og fortæller for både elever, lærere og forældre,
- At eleverne tager på forberedte besøg i virksomhederne,
- At lave emne- og projektarbejder,
- At lave praktikordninger,
- At virksomhederne er "konsulenter" for elevvirksomheder og – projekter,
- At skolen sætter fokus på erhvervslivet,
- At lærerne tilbydes intensiv viden om den enkelte virksomhed.

Eleverne får via partnerskaberne bedre kendskab til lokale arbejdspladser, og de krav, der stilles i erhvervslivet. Det betyder meget positivt for eleverne at få oplevelsen af at være en ressource, der kan og vil bidrage med løsninger på virkelige problemer.

Deltagelse i partnerskaberne giver virksomhederne en positiv profilering i lokalsamfundet, ligesom de ansatte får oplevelsen af, at virksomheden tager et socialt ansvar.

Nye tider - Nye undervisningsmetoder

Globaliseringen betyder, at fremtidens arbejdsmarked får brug for andre kompetencer, end vi kender i dag. Evnen til at tænke nyt og omsætte ideer til praksis og penge bliver central.

Herning Kommune er allerede langt i arbejdet med innovation på skolerne, og har derfor en flot platform at arbejde ud fra. Næste skridt er at inddrage virksomhederne, så børnenes undervisning består af såvel det innovative som det entreprenante.

At inddrage dette handlingselement i undervisningen hænger naturligt sammen med egnens iværksættertraditioner. Vi har i Herning-området en eksisterende kultur, som vi kan bygge videre på, når vi udvikler en entreprenant undervisningsmetode, der om få år skal gennemsyre hele lokalområdet.

I Partnerskab for Fremtiden inddrages skoler, virksomheder, foreninger og andre lokale aktører i at styrke de unges kompetencer indenfor kreative og idéskabende processer, innovation og iværksætteri. Der skal udvikles læringsmiljøer, hvor dette bliver en helt naturlig del af skolens undervisning.

Du kan læse mere om iværksætteri og entreprenørskab i undervisning på:

Selvstændighedsfonden www.selvstaendighedsfonden.dk

Pionerprisen www.pionerprisen.dk

IDEA www.idea-denmark.dk

Dansk Iværksætterforening www.d-i-f.dk

Iværksætteri - som undervisning og i praksis

Innovation og iværksætteri er forankret i Herning Kommunes Børn og Unge politik, samt i rammer for erhvervsuddannelser og videregående uddannelser. MEN samarbejdet mellem erhvervsliv og folkeskoler kan blive bedre. Partnerskab for Fremtiden er afsæt for en unik og entreprenant skolekultur i Herning Kommune - en skolekultur, der skal udvikles over de næste 5-10 år. I skolen lægges de første realistiske frø til nye vækstiværksættere, når der arbejdes i partnerskaber med erhvervslivet.

Herning skal holde på de unge

Herning-området har en udfordring i, at her er lav uddannelsestradition, men høj beskæftigelse. Antallet af unge under 19 år, der forlader folkeskolen for at gå i arbejde frem for i uddannelse, er stigende. Partnerskab for Fremtiden skal bidrage til at flere unge vælger uddannelse og dermed sikre, at der er de nødvendige kompetencer til rådighed for vores lokale virksomheder.

Vi skal have fokus på:

- At tiltrække kvalificerede unge til erhverv i området,
- At motivere unge, der er i risiko for ikke at opnå kompetencegivende uddannelser, til at tage uddannelse og finde beskæftigelse i lokalområdet,
- At skabe en ny tilgang til læring.

Opstart 2009

Partnerskab for Fremtiden skal blive en succes! Derfor starter vi småt – for derefter at folde den nye know-how ud i hele kommunen - og til andre som lader sig inspirere.

Første fase er at skabe otte partnerskaber mellem erhvervslivet og foreløbig 300 børn fra otte skoler i Herning Kommune. Det foregår i forsommeren og efteråret 2009. Vi følger aktivt processen og indsamler alle erfaringerne.

Vi måler blandt andet succes ved at se på om:

- mindst 80% af børnene synes, at de lærer mere end de plejer.
- børnene forstår, hvorfor de skal lære tingene.
- forløbet er lærerigt for både fagligt stærke og fagligt svage børn.
- mindst 8 virksomheder indgår gensidigt forpligtede partnerskaber med de 8 skoler.
- 12-16 erhvervsfolk fra deltagende virksomheder engagerer sig, er tilfredse - og om minimum 50% af dem ønsker at fortsætte samarbejdet.
- mindst 25 lærere og 2 UU-vejledere drager praktiske erfaringer med pædagogisk tilrettelæggelse og gennemførelse af entreprenørielle læringsprocesser.
- om der tilknyttes en form for forskning, og om der kan udtrykkes en skitse til et pædagogisk og didaktisk grundlag.

De (første) deltagende skoler:

- Haderup Skole - overbygningsskole med ca. 165 elever.
- Ørnhøj Skole - fødeskole med ca. 140 elever.
- Hodsager Skole - fødeskole med ca. 80 elever.
- Feldborg Skole - fødeskole med ca. 90 elever.
- Vildbjerg Skole - overbygningsskole med ca. 620 elever.
- Timring Skole - fødeskole med ca. 150 elever.
- Ilskov Skole - fødeskole med ca. 121 elever.
- Vinding Skole – overbygningsskole med 370 elever.

Hvis du vil vide mere om partnerskaber, er du velkommen til at kontakte:

Projektleder, Inger Veng Rasmussen på tlf.: 96287530

Eller finde mere information på www.uu-herning.dk